

2702_Az_Æyani_Yekun imtahan testinin sualları**Fənn : 2702 Fəlsəfə**

1 Obyektiv idealizmin nümayəndəsini göstərin

- Heraklit
- Platon
- Marks
- Engels
- Sinoza

2 Öz dünyagörüşünə görə Platon

- Dualistdir
- Obyektiv idealistdir
- Subyektiv idealistdir
- Materialistdir
- Ateistdir

3 Öz dünyagörüşünə görə Demokrit

- Dualistdir
- Materialistdir
- Subyektiv idealistdir
- Obyektiv idealistdir
- Ateistdir

4 Öz dünyagörüşünə görə Aristotel

- Dualistdir
- Obyektiv idealistdir
- Subyektiv idealistdir
- Materialistdir
- Ateistdir

5 Atomist təliminin nümayəndəsi kimdir

- Anaksimandr
- Demokrit
- Aristotel
- Platon
- Heraklit

6 Orqanon , Metafizika əsərlərinin müəllifi kimdir

- Hegel
- Aristotel
- Platon
- Sokrat
- Bekon

7 Hər şey axır, hər şey dəyişilir kəlamı kimə məxsusdur

- Demokritə
- Heraklitə
- Platona
- Kanta
- Hegelə”

8 Antik dialektikanın banisini göstərin

- Demokrit
- Heraklit
- Platon
- Kant
- Hegel

9 Aristotel tərəfindən əsas qoyulmuş məktəb necə adlanır

- Atomist
- Likey
- Akademiya
- Milet
- Efes

10 Afinada təsis edilmiş fəlsəfi məktəb Akademiya kim tərəfindən yaradılmışdır?

- Pifaqor
- Platon
- Aristotel
- Demokrit
- Sokrat

11 Klassik dövr antik fəlsəfənin nümayəndələri kimlərdir

- Protaqor, Zenon, Epikur
- Sokrat, Platon, Aristotel
- Demokrit, Heraklit, Platon
- Fales, Anaksimandr, Anaksimenes
- Ksenofon, Parmenid, Pifaqor

12 Kim ilk dəfə insanı mənəvi varlıq kimi fəlsəfənin mərkəzi probleminə çevirmişdi?

- Protaqor
- Sokrat
- Platon
- Zenon
- Aristotel

13 Özünü dərk et! aforizmi antik filosoflardan kimə məxsusdur

- Platona
- Sokrata

- Falesə
- Prataqora
- Heraklitə

14 İnsan hər bir varlığın ölçüsüdür kəlamı kimə məxsusdur?

- Platona
- Protaqora
- Sokrata
- Kanta
- Marksa

15 Qədim Hind fəlsəfəsinin ortodoksal məktəblərinin aparıcı mövzusununə təşkil edirdi

- məişət məsələləri
- insan-cəmiyyət mövzusu
- ontoloji problemlər
- qnoseoloji problemlər
- təbiət

16 Aşağıdakılardan hansı Hind fəlsəfəsinin qeyri-ortodoksal məktəbidir

- vayşeşika
- buddizm
- yoqa
- mimansa
- vedanta

17 Qədim Çin fəlsəfəsində hadisələrin qanunauyğun gedişi haqqında ideyaları hansı məktəb irəli sürmüşdür

- adlar məktəbi
- daosizm
- konfusiçilik
- legizm
- moizm

18 Nirvana anlayışı hansı cərəyana məxsusdur

- çarvaklar-lokayatlar
- buddizm
- sufizm
- caynizm
- konfusiçilik

19 Qədim Yunan fəlsəfəsində maddi başlanğıc prinsipindən çıxış edənlər hansılardır

- Aristotel, Platon, Sokrat
- atomistlər, millet məktəbi, Heraklit
- pifaqorçular, millet məktəbi, Heraklit
- empedokl, atomistlər, Anaksaqor
- Eleya məktəbi, pifaqorçular, Sokrat

20 Hİnd fəlsəfəsində qeyri -ortodoksal fəlsəfi məktəblər hansılardır

- Vadenta, Sankxaya, Yoqa?
- Caynizm, Buddizm, Lokayata- Çarvak
- Buddizm, Niyaya, Yoqa
- Caynizm, Sankxaya, Lokayata
- Yoqa, Vaşəşika, Mimansa

21 Antik yunan fəlsəfəsinin hansı inkişaf mərhələləri vardır

- qeyri-klassik, roma mərhələsi?
- sokrataqədərki, klassik, ellinizm
- klassik, qeyri-klassik mərhələ, ellinizm
- ellinizm, roma mərhələsi, erkən klassika
- sokrataqədərki, roma mərhələsi, sofistika

22 B.e.ə. IV əsrdə elmləri təsnifləndirən filosof kim olmuşdur?

- Demokrit
- Aristotel
- Sokrat
- Platon
- Protoqor

23 Nöqtələrin yerinə aşağıda göstərilənlərdən hansı doğrudur? Təbiət və insanların həyatı səmanın iradəsi ilə deyil, ... tərəfindən müəyyənləşdirilmiş təbii yolla inkişaf edir

- “Dzen”
- “Dao”
- “İn”
- “Yan”
- “Çi”

24 Anaksaqor predmetlərin əsası olan maddi hissəcikləri necə adlandırır?

- loqos
- homeomer
- atom
- nus
- aporiya

25 Eley məktəbinin nümayəndələri kimlərdir?

- Fales, Anaksimandr, Anaksimən
- Ksenofan, Parmenid, Zenon
- Sokrat, Platon, Aristotel
- Empedokl, Demokrit, Epikur
- Georgi, Kleanf, Protoqor

26 Atomistik dünyagörüşündən çıxış edən filosofların cərgəsini göstərin

- Sokrat, Demokrit, Platon

- Levkip, Demokrit, Epikür
- Anaksaqor, Pifaqor, Demokrit
- Sokrat, Platon, Anaksaqor
- Platon, Epikür, Demokrit

27 Aporiyaları ilə məşhur olan filosof kimdir?

- Stagirli Aristotel
- Eleyli Zenon
- Miletli Fales
- Efesli Heraklit
- Aqraqanlı Empedokl

28 Aşağıda göstərilənlərdən biri Platonun ideyalar aləminə xas əlamət deyil

- İdeyalar gerçək varlıqdır
- İdeyalar maddi dünyadan asılıdır
- İdeyalar əsl mahiyyətdir
- İdeya dəyişməzdir
- İdeya hərəkətsizdir

29 Aləmi ideyalar və kölgələr olmaqla iki yerə bölən hansı filosofdur?

- Sokrat
- Platon
- Fales
- Anaksaqor
- Aristotel

30 F.Engels hansı filosofu yunanlar arasında birinci ensiklopedik zəka adlandırmışdı?

- Falesi
- Demokriti
- Aristoteli
- Sokratı
- Platonu

31 İdrakın məqsədi – insanı izzirabdan azad etməsidir – mövqeyindən hansı təlim çıxış edir?

- çarvak
- buddizm
- konfusiçilik
- Platona
- Qədim Hind fəlsəfəsinin ortodoksal məktəblərinin aparıcı mövzusunu nə təşkil edirdi

32 Dünyanın əsasında qeyri-müəyyən, sonsüz, daim dəyişən, konkret forması olmayan apeyron durur – fikri hansı filosofa məxsusdur

- Zenon
- qnoseoloji problemlər
- təbiət
- məişət məsələləri

Aşağıdakılardan hansı Hind fəlsəfəsinin qeyri-ortodoks məktəbidir

33 Ədədləri birinci, hər predmetin əsası saymaqla, maddi aləmi ikinci hesab edənlər kimlərdir?

- aristotelçilər
 pifaqorçular
 sofistlər
 atomistlər
 stoiklər

34 Aşağıdakı fikirlərdən biri Lokayata-çarvak təliminə üçün xarakterik deyil

- İdrakın mənbəyi duyğulardır
 İnsanın ruhu başqa bədəndə yenidən təcəssüm edir
 Dünya dörd ünsürdən ibarətdir
 İnsan ruhu yalnız bədəndə mövcud ola bilər
 Şüur bədənin əlamətlərindən biridir

35 Aşağıdakı fikirlərdən biri Heraklitə aid deyil

- Hər şey mübarizə vasitəsilə zərurətdən baş verir
 Vahid Allah dünyada baş verən bütün hadisə və prosesləri görür, duyur və eşidir
 Bütün mövcudatın əbədi, maddi əsası atəşdir
 Təbiətdə inkişaf və dəyişmə "loqos" vasitəsilə baş verir
 Əksliklərin mübarizəsi bütün mövcudatın, hərəkətin, inkişafın mənbəyidir

36 Aşağıdakı fikirlərdən hansı Pifaqora aiddir?

- Bu aləm daima yanan od olmuş, oddur və od olacaqdır
 Dünyada baş verən bütün hadisələr müəyyən fəsilədən sonra təkrar olunur
 Elementlər həyatda mövcud olan bütün predmetlərin köküdür
 Varlıq olmayan predmet mövcud deyildir
 Hər şey daimi yaranma və məhv olma prosesindədir

37 Romada yayılmış eklektizm təliminin nümayəndəsi aşağıda göstərilənlərdən kim olmuşdur?

- Mark Avreli
 Mark Tuli Siseron
 Epiktet
 Ammano Sakkas
 Lukretsi Kar

38 Orta əsr fəlsəfəsi hansı problemlərlə məşğul olurdu

- idrak problemləri ilə
 ruh problemləri ilə
 elm problemləri ilə
 təbiət problemləri ilə
 cəmiyyət problemləri ilə

39 Aşağıdakılardan hansı din üçün səciyyəvidir

- əfsunçuluq?
- ehkamçılıq
- rasionalizm
- kosmosentrizm
- antroposentrizm

40 Orta əsr fəlsəfəsinin cərəyanı olan realizm üçün hansı təlim səciyyəvidir

- dəyərlər haqqında təlim?
- tək şeylərin real mövcudluğu haqqında təlim
- ümumi anlayışların real mövcudluğu haqqında təlim\
- idrak haqqında təlim
- varlıq haqqında təlim

41 Orta əsrlər Avropa fəlsəfəsində başlıca ideyaların səciyyəsi

- Nominalizm, realizm və naturfəlsəfə
- Patristika, Sxolastika, apologetika
- antroposentrizm və humanizm ideyaları
- peripatetizm, heliosentrizm, stozizm
- Panteizm, naturfəlsəfə, skeptisizm

42 Orta əsrlər fəlsəfəsində universalilərin fərdi şüurdan asılı olmayaraq mövcud olduğunu hansı təlim bəyan edirdi

- ehkamçılıq
- realizm
- nominalizm
- universalizm
- konseptualizm

43 Orta əsrlər fəlsəfəsinin dünyagörüşü əsasını

- aqnostisizm təşkil edirdi
- teosentrizm
- kosmosentrizm
- antroposentrizm
- skeptisizm

44 Teosentrizmə görə vrlığın yaradıcı başlanğıcı

- kosmosdur
- cəmiyyətdir
- Allahdır
- insandır
- təbiətdir

45 Orta əsrlərdə fəlsəfə nəyə tabe etdirilmişdi

- dövlətə
- ilahiyyətə
- elmə

- psixologiyaya
- etikaya

46 Allahın mahiyyəti haqqında dini təlimlər məcmusuna nə deyilir

- ontologiya
- teologiya
- monadologiya
- antroposentrizm
- fenomenologiya

47 Esxatologiya nədir

- cəmiyyətin mənşəyi haqqında təlim
- dünyanın və insanın son taleyi haqqında təlim
- dəyərlər haqqında təlim
- varlıq haqqında təlim
- insanın mənşəyi haqqında təlim

48 Dünyanın Allah tərəfindən heçdən yaradıldığını bəyan edən dünyagörüş necə adlanır

- monizm
- kreasionizm
- dialektika
- dualizm
- monoteizm

49 Tarixin gedişinin və hər bir insanın taleyinin Allah tərəfindən şərtləndiyini bəyan edən prinsip necə adlanır

- monizm
- providensializm
- fideizm
- kreasionizm
- monoteizm

50 Xristian fəlsəfəsinin və ilahiyyatının əsaslarını qoymuş Kilsə atalarının yaradıcılıq dövrü (III-VIII əsrlər) necə adlanır

- metafizika
- patristika
- apologetika
- sxolastika
- dialektika

51 Aşağıda göstərilən filosoflardan hansı patristikanın görkəmli nümayəndəsi

- Aristotel
- Avqustin
- Kuzanski
- Siseron
- Platon

52 Sxolastika nədir

- idrak nəzəriyyəsi
- məntiqi-qnoseoloji problemlərin üstünlüyü ilə seçilən fəlsəfi düşüncə tipi
- Allahın mahiyyətinin dərkində zəkanın rolunu inkar edən fəlsəfə
- Allahın mənşəyi haqqında təlim
- elmin mənşəyi haqqında təlim

53 Formal məntiq problemlərinə maraq, teologiyaya tabe olma kimi cəhətlər aşağıdakılardan hansına məxsusdur

- aqnostisizm
- sxolastikaya
- mistikaya
- rasionalizm
- empirizm

54 Nominalizm və realizm cərəyanları hansı dövrün fəlsəfəsinə aiddir

- İntibah fəlsəfəsi
- Orta əsr fəlsəfəsi
- Industrial fəlsəfə
- Postmodern
- Antik fəlsəfə

55 Foma Akvinski kimdir

- İntibah filosof
- Orta əsr filosofu
- Industrializm dövrünün filosofu
- Postmodernist
- Antik filosofu

56 Dini dünyagörüşünün səciyyəvi cəhəti nədir

- humanizm?
- kreasionizm
- kosmosentrizm
- antroposentrizm
- rasionalizm

57 Orta əsrlər fəlsəfəsinin səciyyəvi cəhətlərindən biri hansı idi

- humanizm
- sxolastika
- kosmosentrizm
- antroposentrizm
- ssientizm

58 Orta əsrlər fəlsəfəsi hansı prinsipdən çıxış edirdi

- humanizm

- teosentrizm
- kosmosentrizm
- estetizm
- rasionalizm

59 Var-dövlətin artmasını Allaha xoş gedən əməl sayan hansıdır?

- İslahatçılıq
- Protestantizm
- Katolisizm
- Pravoslavlıq
- Yunan-katolisizmi

60 Xristianlıq əməkdə nəyi görürdü?

- Müqəddəslik zirvəsinə yüksəlmək vasitəsi
- İnsanın günahını yumaq vasitəsi
- Cənnətə düşmə vasitəsi
- Tanrıya qovuşmaq üsulu
- Dini inkişaf etdirmək yolu

61 Teosentrizmə görə mütləq varlıq

- cəmiyyətdir
- hər şeyə qadir olan fəvqəltəbii başlanğıcdır
- insandır
- kürə formasındadır
- sonludur

62 Orta əsr Qərb fəlsəfəsində həqiqi varlıq

- dövlətdir
- Allahdır
- ideyalar aləmidir
- insandır
- cəmiyyətdir

63 İlk fəlsəfi təlimlər hansı ölkələrdə meydana çıxmışdır

- Hindistanda, Misirdə, İtaliyada
- Hindistanda, Çində, Yunanıstanda
- Çində, Qədim Romada, Almaniyada
- Misirdə, İraqda Yunanıstanda
- Babilistanda, İspaniyada, İranda

64 İlk başlanğıclar haqqında təlim nəyin predmetinə daxildir

- Aksiolo
- Ontologiyanın
- Sosial fəlsəfənin
- Qnoseologiyanın
- Fizikanın

65 İnsanın dünyada yeri məsələsi hansı problemlər qrupuna daxildir

- Psixoloji?
- Dünyagörüşü
- Qnoseoloji
- Aksioloji
- Naturfəlsəfi

66 Formalaşma xüsusiyyətlərinə görə dünyagörüşünün səviyyələri hansılardır

- Qnoseoloji səviyyə?
- Adi-gündəlik və nəzəri səviyyələr
- Mistik və mifoloji səviyyələr
- Riyazi səviyyə
- Dini səviyyə

67 İnsanı konkret müşahidə və təcrübə hüdudlarını aşıb keçməyə vadar edən onun

- Obrazlı düşünmə qabiliyyətidir
- Mənəvi-əxlaqi varlığıdır
- Bioloji varlığıdır
- Maddi nemətlərə bağlılığıdır
- Şüuru və məntiqi təfəkkürüdür

68 Din və və fəlsəfə insanın hansı köklü tələbatından qaynaqlanırlar

- Şan-şöhrət qazanmaq?
- Tamamlanmış (mütləq) biliyə can atmaq
- Maddi durumunu yaxşılaşdırmaq
- Gözəlliyi sevmək
- Təbiət hadisələrini dərk etmək

69 Biliyə mənəvi-etik (əxlaqi) münasibət necə xarakter daşıyır

- Məntiqi
- Dini-fəlsəfi
- Konkret-elmi
- Psixoloji
- Siyasi

70 Hilozoizm hansı dünyagörüşü forması üçün səciyyəvidir

- Idealist
- Mifoloji
- Praqmatik
- Dini
- Elmi

71 Mifoloji dünyagörüşü öz gücünü nədən alırdı

- Bunların heç birindən?
- Adət-ənənələrin nüfuzundan

- İnsanın emosiyalarından
- Tək Allaha inamdan
- Məntiqi təfəkkürdən

72 Mifoloji dünyagörüşünün dağılması hansı səbəblə şərtlənir

- adət-ənənələrin nüfuzdan düşməsilə
- bunların hamısı ilə
- əmək alətlərinin təkmilləşməsilə
- əmək bölgüsünün inkişafı ilə
- ibtidai insanın əmək vərdislərinin inkişafı ilə

73 Dünyagörüşünün strukturunda nəyin önə çıxması fəlsəfənin yaranmasına gətirib çıxardı

- Bunların heç birinin?
- Məntiqi təfəkkürün
- Emosiyaların
- İdeologiyanın
- Siyasi münasibətlərin

74 Fəlsəfə meydana gəlmişdir

- Bunların hər biri kimi
- Nəzəriyyənin ilk forması kimi
- İlk astronomik-fiziki elm kimi
- İncəsənətin ilk forması kimi
- Adət-ənənələrin ümumiləşmiş ifadəsi kimi

75 Miflərin rasionallaşması prosesi hansı əsas ideyalara söykənirdi

- Bunların heç birinə?
- ilk başlanğıclar” və “səbəbiyyət” ideyalarına
- Dünyanın tək Allah tərəfindən yaradılmasına
- İnkişaf və tərəqqi ideyalarına
- Tale və “qəza-qədər” ideyalarına

76 XIX əsrin II yarısında fəlsəfənin mümkünlüyünə qarşı şübhələr nədən qaynaqlanırdı

- Fəlsəfənin metafizika kimi dərk edilməsindən
- Bunların hamısından
- Konkret elmlərin fəlsəfədən ayrılmasından
- Yeni dövr rasionalizmindən
- Metafizik sistemlər arasındakı ziddiyyətlərdən

77 Fəlsəfənin metafizika kimi mümkünlüyünü hansı cərəyan inkar edirdi

- İdealizm?
- Pozitivizm
- Paraqmatizm
- Rasionalizm
- Ekzistensializm

78 Fəlsəfi təhsil mütəxəssisdə hansı keyfiyyət tərbiyə edir

- bunların hamısını?
- tənqidi yanaşma və müstəqillik
- dəqiqlik
- intizamlılıq
- əməksevərlik

79 Dini şüurun mövcudluq üsulu

- Ayin və mərasimlərdir
- Etiqaddır
- Məntiqi təfəkkürdür
- Duygulardır
- Mövhumatdır

80 Fəlsəfə dindən nədə fərqlənir

- Bunların heç birində?
- Dünyanı rəşional şəkildə dərk etməkdə
- Dünyagörüşünə səmtlənəkdə
- Konkret təcrübə və müşahidənin hüdudlarını aşmaqda
- İnsanın mütləq(bitkin) həqiqətə olan tələbatına cavab verməkdə

81 İlk dəfə olaraq Filosof terminini kim işlətməşdir

- Aristotel?
- Pifaqor
- Platon
- Parmenid
- Protaqor

82 Kim ilk dəfə olaraq, fəlsəfəni nəzəri biliyin xüsusi sahəsi kimi nəzərdən keşirilmişdir

- Parmenid?
- Aristotel
- Platon
- Pifaqor
- Protaqor

83 Fəlsəfənin idrak prosesinin mənşəyini və mahiyyətini öyrənən bölməsi necə adlanır

- Antropologiya?
- Qnoseologiya
- Naturfəlsəfə
- Prakisologiya
- Ontologiya

84 İdrak metodları və prinsiplərinin işlənilib hazırlanmasında fəlsəfənin hansı funksiyası özünü göstərir

- Tənqidi?
- Metodoloji

- Evristik
- Idraki
- Dünyagörüşü

85 Dünya haqqında biliklərin qazanılmasında fəlsəfənin hansı funksiyası təzahür edir

- Dünyagörüşü?
- Idraki
- Metodoloji
- Evristik
- Tənqidi

86 Dəyərlərin öyrənilməsi və əsaslandırılması fəlsəfənin hansı funksiyasına daxildir

- Tənqidi?
- Aksioloji
- Idraki
- Metodoloji
- Dünyagörüşü

87 Fəlsəfənin predmetini təşkil edir

- İqtisadi sistem
- Bütöv bir tam kimi dünya
- Təbiət
- İnsanın psixik həyatı
- Cəmiyyət

88 Fəlsəfənin dünyagörüşü funksiyası nədən ibarətdir?

- bütöv bir tam kimi dünya
- Dünyagörüşünü sistemləşdirmək və əsaslandırmaq
- Dəyərlərin öyrənilməsi və əsaslandırılması
- Mədəniyyətin mahiyətini təhlil etmək
- İdrakın metod və prinsiplərini işləyib hazırlamaq

89 Fəlsəfə ilə elm arasında ümumi cəhət nədən ibarətdir?

- Subyekt-obyekt qarşılıqlıdırması
- Rasional məntiqi tədqiqat metodları
- Biliyin insanın fərdi mövcudluğu ilə əlaqələndirilməsi
- Biliklərin təcrübədə yoxlanması
- Biliyin praktik faydalılığı

90 Fəlsəfə elmdən nə ilə fərqlənir?

- Həqiqəti əldə etmək cəhdi
- Biliyin insana istiqamətlənməsi
- Dünyanın anlayışlarda inikası
- Biliyin sistemliyi və əsaslandırılması
- Dünyanın dərk edilməsinin rasional üsulu

91 Qədim filosoflar ilk növbədə hansı suallar üzərində düşündülər

- Dünyanın tək Allah tərəfindən heçdən yaradılması barədə
- dünyanın mənşəyi və mahiyyəti üzərində
- diferensial anlayışı üzərində
- şifahi xalq ədəbiyyatı üzərində
- Günəş sisteminin mənşəyi barədə

92 İlk fəlsəfi təlimlər

- konkret- elmi nəzəriyyələrdən ibarət idi
- dünya haqqında mifik təsəvvürlərin rasionallaşmasının nəticəsi idi
- miflərin nizamsız yığılımı idi
- dünya haqqında astronomik təsəvvürlərdən ibarət idi
- bədii əsərlər idi

93 Fəlsəfənin meydana gəlməsi üçün zəruri mərhələ

- qədim demokratiya nümunələrinin meydana çıxması
- əqli əməyin fiziki əməkdən ayrılmasıdır
- əkinçiliyin meydana çıxması
- vaxtı hesablama sisteminin yaradılması
- tayfa birliklərinin təşəkkül tapması

94 Bunlardan hansı fəlsəfənin predmetinə daxildir

- mürəkkəb sistemlərin idarə edilməsi
- biliyin gərəkliliyə münasibəti məsələsi
- biliyin riyazi əsaslandırılması
- biliyin eksperimental təsdiqi
- elmi nəzəriyyənin qurulması metodları

95 Dünyagörüşünün əsas məsələsi

- son məqsədlər haqqında məsələdir
- insanın dünyaya münasibəti
- biliyin gərəkliliyə münasibəti
- dünyanın dərk edilənliliyi
- ilk başlanğıclar haqqında

96 Fəlsəfə dünyagörüşünün hansı səviyyəsinə daxildir

- emosional
- nəzəri
- elmi
- adi-gündəlik
- mifoloji

97 Cəynizm cərəyanının banisi kimdir

- Cuan-tsi
- Maxavira Vardxamana

- Qantama
- Konfutsiy
- Yao-tszi

98 Buddizmin banisi kimdir

- Mo tszi
- Qautama
- Konfutsi
- Yao-tszi
- Maxavira Vardxamana

99 Konfusiançiliyin əsas problemləri hansılardır

- Metodologiya
- Sosial-etik
- Humanizm
- Məntiq
- Ontologiya

100 Dao terminin mənası nədir

- Məna
- Təbii yol
- İtaət
- Təlim
- Tərbiyə

101 Vedalara görə hansı sosial təbəqə cəmiyyətdə hakim vəziyyətə malikdir

- Cəynilər
- Brahmanlar
- Vayışlər
- Kşatrilər
- Şudralar

102 Milet məktəbinin nümayəndələri kimlərdir

- Protoqor, Pifaqor, Sokrat
- Fales, Anaksimandr, Anakcumen
- Platon, Heraklit, Demokrit
- Sokrat, Zenon, Aristotel
- Epikur, Dioqen, Fales

103 Anaksimən

- Eley məktəbinin nümayəndəsidir
- Milet məktəbinin nümayəndəsidir
- Pozitivistdir
- Ekzistensialistdir
- Postpozitivistdir

104 Düşünürəm, deməli, mövcudam aforizmi kimə məxsusdur?

- Q.Qalileyə
- R.Dekarta
- F.Bekona
- C.Lokka
- Q.Leybmitse

105 Dekarta məxsus idrak metodunda mühüm prinsiplərdən biri hansıdır?

- Inkaretmə
- Fasiləsizlik
- Ardıcılıq
- Fərqləndirmə
- Mütənasiblik

106 Q.Leybnis bölünməz monadaları nə hesab edirdi?

- Təfəkkürün nəticəsi
- Təbiətin mahiyyəti
- əqlin əsası
- zəkanın bütlləri
- şüurun məzmunu

107 C.Lokk hansı fəlsəfi mövqedən çıxış edirdi?

- Panteizm
- Sensualizm və empirizm
- Rasionalizm
- Obyektiv idealizm
- Dini sxolastika

108 Helvetsi və Kondilyak nəyi eyniləşdirdi

- Nəzəriyyə və təcrübəni
- Hissi və ağıl
- Materiya və ideyanı
- Cəmiyyət və təbiəti
- Cism və ruhu

109 Fransız materializmində dünyanın mexaniki mənzərəsi kimin tərəfindən əsaslandırılmışdır

- Kondilyak
- Holbax
- Didro
- Russo
- Völter

110 Holbaxa görə materiyanın əsas atributu nədir?

- əşyavilik
- hərəkət

- Uzunluğu və eni
- Məkan
- Zaman

111 Kantın aprior mühakimələri nəyi bildirir?

- Praktiki səciyyə daşıyan fikirləri
- Təcrübəyəqədərki mühakimələri
- Müşahidə edilən hissləri
- Müsbət(pozitiv) xarakterli mühakimələri
- Bir-birindən fərqli olan fikirləri

112 Kantın Özündə şeylər anlayışı nəyi bildirir?

- İnsanın duyğu və qavrayışını
- Duyğuları oyadan xarici reallıqları
- Təbiət ünsürlərini
- Qeyri-maddi, ideal mövcudatı
- Praktiki səciyyə daşıyan hissləri

113 Fixtenin Mütləq Mən anlayışı nəyi bildirir?

- İnsanın özünü idrakı
- Bütün mövcudatın mütləq başlanğıcı
- İnsanın ümumi şəkildə tamlığı
- Subyektin imkanları
- Fərdin idrakı qabiliyyəti

114 Dünyanın vahid başlanğıcdan necə yaranmasını Şelling nəyin vasitəsilə dərk edilməsini mümkün hesab edirdi

- Rəssional qavrayış vasitəsi ilə
- İntellektual intuiasiya vasitəsi ilə
- "Mütləq mən" in empirizmi vasitəsilə
- Subyektin təşəkkürü vasitəsi ilə
- Fərdin mənəvi imkanları vasitəsilə

115 Hegelə görə anlayışın hərəkəti prosesi hansı xarakter daşıyır?

- Dalğavari
- Dialektik
- Davamlı
- Metafizik
- Mütəmadi

116 Məntiq elmi əsərinin müəllifi kimdir?

- Feyerbax
- Hegel
- Fixte
- Kant
- Şelling

117 Biliklərin yeganə mənbəyini Feyerbax nəyi hesab edir?

- Təxəyyül
- Duyğular
- Qavrayış
- Təfəkkür
- Hafizə

118 Aşağıdakılardan hansı XVII əsrin rasionalizminin xüsusiyyətlərini şərtləndirmişdi

- İqtisadiyyat
- Məntiq
- Riyaziyyat
- Estetika
- Siyasət

119 Adı çəkilənlərdən kim analitik həndəsənin banisi, fransız filosofudur

- QLeibniz?
- Rdekart
- FBekon
- THobbs
- A Lametri

120 Fransız metafizik materialistləri kimlərdir

- Didro, Holbax, Spinoza?
- Lametri, Holbax, Helvetsi
- Volter, Didro, Haydegger
- Kant, Russo, Dalamber
- Yaspers, Volter, AKamyu

121 İKant aşağıda göstərilən hansı idrak cərəyanına mənsub idi

- Skeptisizm?
- Aqnostsizm
- Rasionalizm
- Sensualizm
- Empirizm

122 Klassik alman fəlsəfəsində dialektik inkişaf qanunlarını hansı filosof sistemləşdirmişdir

- Feyerbax?
- Hegel
- Fixte
- Şelling
- Kant

123 Yeni dövr fəlsəfəsində panteizm ideyaları hansı filosofa məxsusudur

- THobbs?
- Bspinoza

- FBekon
- RDekart
- Leybnis

124 Empirizm cərəyanı idrakın mənbəyini görürdü

- təfəkkürdə
- təcrübədə
- dində
- riyaziyyatda
- incəsənətdə

125 Bekona görə elmi metod öz başlanğıcını götürülməlidir

- sadə müşahidədən
- təcrübədən
- məntiqi təfəkkürdən
- bədii əsərlərdən
- ilahiyyatdan

126 Antroposentrizm hnsı dövrün fəlsəfəsini səciyyələndirən termindir

- yeni dövr fəlsəfəsini
- intibah dövrü fəlsəfəsini?
- qədim Şərq fəlsəfəsinin
- antik (qədim yunan-rom fəlsəfəsini
- orta əsrlər fəlsəfəsini

127 Humanizm

- modernizm fəlsəfəsinin mərkəzi ideyasıdır
- intibah fəlsəfəsinin
- ellinizm dövrü fəlsəfəsinin
- klassik alman fəlsəfəsinin
- orta əsrlər müsəlman şərq fəlsəfəsinin

128 Dekarta görə elmi metod öz mənbəyini götürməlidir

- ilahiyyatdan
- məntiqi təfəkkürdən
- siyasətdən
- təcrübədən
- müşahidələrdən

129 Dekarta görə substansiya

- kainatdır
- dualist səciyyə daşıyır
- əşyalardır
- İnsanın yaratdıqlarıdır
- özü-öz mövcudluğunu şərtləndirən varlıqdır

130 Spinozaya görə substansiya aşağıdakılardan hansıdır

- bunların hec biri
- təbiət
- materiya
- ruh
- canlılar aləmi

131 Substansiyanın yeganə olduğunu iddia edən kimdir

- Demokrit
- Spinoza
- Kant
- Dekart
- Leybnis

132 Substansiyanın dualizmi ideyası kimə məxsusdur

- İbn-Sinaya
- Dekarta
- Hegelə
- Platona
- Haydeggerə

133 Maarifçiliyin sosial idealı öz ifadəsini

- materializmə meyli olmalarında tapmışdır
- ağılın prinsipləri əsasında cəmiyyəti yenidən qurmaq çağırışlarında
- teokratik cəmiyyət ideyasında
- monarxiyanın təbliğində
- elmin tərəqqisinə çalışmalarında

134 Özündə şeylər anlayışını dövrüyyəyə ilk dəfə hansı filosof daxil etmişdir

- Dekart
- Kant
- Fixte
- Marks
- Spinoza

135 Alman klassik fəlsəfəsinin nümayəndəsini göstərin

- Didro
- J. Fixte
- Volter
- Dekart
- P. Holbax

136 Kantın xalis zəka sının əməliyyat apardığı anlayışların xarakteri

- etikdir
- transdendentdir

- aposteriordur
- transdentaldır
- estetikdir

137 İdrak metodu kimi dialektikanı işləyib sistemləşdirmişdir

- Marks
- Hegel
- Dekart
- Kant
- Leibnits

138 Hegel hansı fəlsəfi cərəyanın nümayəndəsidir

- metafizik materializm
- obyektiv idealizm
- subyektiv idealizm
- idealist plüralizm
- materialist monizm

139 Hegelin sistemində təbiət və tarixi yaradır

- zərurət
- dünya ruhunun inkişaf məntiqi
- təsadüf
- Allahın iradəsi
- təbii qanunlar

140 Hegelin dialektik metodu nəyi aşkarlamağa imkan verir

- düzgün variant yoxdur
- inkişaf qanunlarını
- insanın dual təbiətini
- əmək bölgüsünün səbəblərini
- bazar iqtisadiyyatının mahiyyətini

141 Alman klasisk fəlsəfəsinin mərkəzi problemini göstərin

- həyatın mənası
- subyekt və obyektin eyniyyəti
- ilkin başlanğıc
- insan və Allah
- insan psixikasının strukturu

142 Hegel və Feyerbaxın ideyalarının məntiqi davamı kimi hansı cərəyan olmuşdur

- postpozitivizm
- marksizm
- tənqidi rasionalizm
- pozitivizm
- praqmatizm

143 Kantın yaradıcılığı aşağıdakı dövrlərə ayrılır

- gənclik və yetkinlik
- tənqidəqədərki və tənqidi
- məntiqi və praktiki
- metafiziki və dialektik
- idealist və materialist

144 Yeni Dövrün fəlsəfi cərəyanı olan empirizimin banisini göstərin

- Leybnits
- FBekon
- CLokk
- BSpinoza
- RDekart

145 Yeni Dövr fəlsəfəsinin əsas problemini göstərin

- cəmiyyət problemi
- elmi idrak problemi
- insan problemi
- maddi və ideal olanın nisbəti problemi
- varlıq problemi

146 Dekartın idrak nəzəriyyəsinin əsasını nə təşkil edir

- düzgün variant yoxdur
- «Düşünürəm, deməli, mövcudam»
- «Hər şey Allahın idarəsindən asılıdır»
- «Bilik gücdür»
- «Özünü dərk et!»

147 Dekartın fəlsəfi mühakimələrinin çıxış prinsipini göstərin

- meditasiya
- şübhə
- dialektika
- intuisiya
- nurlanma

148 Yeni Dövrədə hansı filosofun təlimində insan iki substansiyanın (bədən və ruhun) vəhdəti kimi çıxış edir

- Lametri
- Dekart
- Holbax
- Russo
- Didro

149 Praqmatizm elmi necə başa düşür

- dünyagörüşünün əsasını təşkil edən biliklər sistemi kimi?

- insanın biliklərin faydalılığına olan kollektiv inamı
- predmetlərin mahiyyəti haqqında yeni bilik əldə etmək prosesi kimi
- səhih və sübut olunmuş biliklər sistemi kimi
- analiz vasitəsi ilə dünyanı dərk etmə üsulu kimi

150 J.P.Sartr insan varlığının özünəməxsusluğunu nədə görür

- insanın mövcudluğu və mahiyyəti iqtisadiyyatın səviyyəsi ilə şərtlənir
- insanın mövcudluğu onun mahiyyətindən qabaq gəlir
- insanın mövcudluğu və mahiyyəti Allah tərəfindən müəyyənləşdirilir
- insanın mahiyyəti cəmiyyət tərəfindən müəyyənləşdirilir
- insanın mövcudluğu və mahiyyəti təbiətlə şərtlənir

151 J.P.Sartr azadlığı necə başa düşür?

- azadlıq dərk edilmiş zərurətdir
- azadlıq insanın məhkum olduğu və məsuliyyət daşdığı seçimdir
- azadlıq insanın öz təbiətinə uyğun yaşamasıdır
- azadlıq müəyyən edilmiş normalara könüllü surətdə riayət etməkdir
- azadlıq insanın öz borcunu dərk edərək yaşamasıdır

152 M.Haydeggerə görə insanın şeylər aləmindəki mövcudluğu onda hansı təəssüratlar doğurur

- laqeydlik, biganəlik
- qorxu, narahatlıq,
- qüسسə, ümitsizlik
- sevinc, məmnunluq
- instniktlər, impluslar

153 M.Haydegger insanın varlığını necə səciyyələndirir

- sosial varlıq kimi
- ölümə doğru, yoxluğa doğru istiqamətlənmiş varlıq kimi
- onun mədəniyyətdəki mövcudluğu kimi
- onun cismani mövcudluğu kimi
- təbiətin bir parçası kimi

154 M.Haydegger insan varlığının özünə məxsusluğunu nədə görür

- insanın mövcudluğu və mahiyyəti Allah tərəfindən təyin olunur
- insan varlığa qayğı göstərməklə və dünyaya məna verməklə varlığın mənası haqqında soruşur
- insanın mövcudluğu və mahiyyəti təbiət tərəfindən müəyyən olunmuşdur
- insanın mövcudluğu və mahiyyətini cəmiyyət müəyyən edir
- insanın mövcudluğu və mahiyyəti iqtisadiyyatın səviyyəsi ilə şərtlənir

155 A.Kamyu absurdun (ağlasığılmazlığın) mənbəyini nədə görür

- absurdun mənbəyi təbiətdir
- absurdun mənbəyi gündəlik monoton həyatdır
- absurd dünyaya Allah tərəfindən gətirilmişdir
- insanın öz həyatının mənasını müəyyənləşdirməsindən qaynaqlanır
- insanın yaradıcı fəaliyyətindən doğur

156 Falsifikasiya prinsipinin mahiyyəti nədən ibarətdir

- biliyin doğruluğu onun məntiqi ziddiyətsizliyindəndir
- elmi nəzəriyyələr təkzib olunanaqək həqiqidir
- elmi bilik öz təsdiqini təcrübədə tapır
- biliyin doğruluğu onun fəlsəfi paradixmalara uyğunluğu ilə müəyyən olunur
- biliyin doğruluğu onun obyektiv reallığa uyğunluğu ilə müəyyənleşir

157 Ekzistensialistlərin diqqət mərkəzində olan varlıq forması

- axirət dünyasıdır
- insanın fərdi mövcudluğudur
- təbiətin varlığıdır
- sosial varlıqdır
- mütləq ruhdur

158 İnsanın azadlığı, onun atılması və tənhalığı, insanın həqiqi təbiətini açmağa qadir olan sərhəd situasiyaları haqqında müddəalar

- pragmatizmdə əsaslandırılmışdır
- ekzistensializmdə
- neopozitivizmdə
- strukturalizmdə
- psixanalizdə

159 İnsana eksiztensialist yanaşma üçün

- “insanın mövcudluğunun dəyəri, onun nəaliyyətidir” müddəası səciyyəvidir
- insan azadlığa və öz əməllərinə görə cavabdehlik daşımaya məhkumdur”
- “həyatda hər şey təsadüf üzündən baş verir, buna görə də bəxtin gətirməsinə bel bağlamaq lazımdır”
- “insanın əməlləri heç də həmişə dərk edilməyən şüursuz istəklərlə şərtlənir”
- “insanın söylərinə baxmayaraq, hər şey son nəticədə ondan deyil, taledən asıldır”

160 Müasir Qərb fəlsəfəsində ssientist istiqamətə

- elm fəlsəfəsi, personalizm, postmodernizm aiddir
- pragmatizm, neopozitivizm, strukturalizm
- personalizm, postmodernizm, frankfurt məktəbi
- hermenevtika, “həyat fəlsəfəsi”, ekzistensializm
- postmodernizm, analitik fəlsəfə, strukturalizm

161 Müasir Qərb fəlsəfəsinin antissientist məktəblərinə

- fenomenologiya, ekzistensializm, strukturalizm aiddir
- hermenevtika, personalizm, postmodernizm
- ekzistensializm, hermenevtika, strukturalizm
- pragmatizm, ekzistensializm, frankfurt məktəbi
- “həyat fəlsəfəsi”, analitik fəlsəfə, pragmatizm

162 Müasir qərb fəlsəfəsinin ssientist cərəyanlarında linqvistik dönüşün təşəkkülündə həlledici rol

- T.Kuna məxsusdur

- L.Vitgenşteynə
- B. Rassele
- R. Karnapa
- K.Popperə

163 Müasir qərb fəlsəfəsinin antissientist cərəyanlarında linqvistik dönüş

- Q. Marselin adı ilə bağlıdır
- M. Haydeggerin
- K. Yaspersin
- E. Husserlin
- A.Kamyunun

164 Praqmatizmin əsası

- E. Fromm, R Yaspers, M Haydegger tərəfindən qoyulmuşdur
- Ç. Pirs, UCeyms, C Dyui
- MŞlik, R Karnap, K Gödel
- H. Reyhenbax, K Hempel
- B. Rassel, L Vitgenşteyn, B Kroçe

165 Praqmatizim Ç. Pirsə görə

- “Ziddiyətin ruhunu” ifadə edir
- “laboratoriya ruhunu”
- “həyatın ruhunu”
- “İstehsal ruhunu”
- “məntiqin ruhunu”

166 Praqmatizmdə Pirsin prinsipi

- “predmet haqqında bizim ideyamız onun əhəmiyyət daşdığını bildirən“ kimi səslənir
- predmet haqqında bizim ideyamız onundəğurduğu hissi təəssüratlar haqqında ideyadır
- predmet haqqında bizim ideyamız onun ideal surətidir
- predmet haqqında bizim ideyamız onun rasionallıq qavrayışıdır
- predmet haqqında bizim ideyamız onun simvolik ifadəsidir

167 Praqmatizmdə UCeymsin universal təcrübə, şüur axını , plüralist kainat təlimi

- radikal antroposentrizm adlanır
- radikal empirizm,
- radikal rasionallıq,
- radikal avtoritarizm,
- radikal koqnitivizm,

168 Neopozitivizmə görə fəlsəfənin predmetini

- mənəvi həyat və əxlaq təşkil edir
- dil və ilk növbədə, elm dili
- bioloji növ kimi insan,
- mənəvi varlıq kimi düşünülmən cəmiyyət
- dərk edən insan

169 Postpozitivizmə aiddir

- O.Kont, HSpenser, EMax
- İLakatos, PFeyerabend, Tkun
- M.Fuko, JDerrida, JIiotar
- M.Şlik, ONeyrat, RKarnap
- A.Berqson, KJaspers, MHaydegger

170 Postindustrializm dövründə yaranmış fəlsəfi düşüncə tipi

- hermenevtikadır
- postmodernizmdir
- analitik fəlsəfədir
- neopozitivizmdir
- eksiztensializmdir

171 Qeyri-klassik istiqamətin (həyat fəlsəfəsi, intuitivizm, ekzistensializm) nümayəndələri klassik fəlsəfənin hansı əsas xüsusiyyətini tənqid edirlər

- induktivizmini
- rasionlizmini
- empirizmini
- realizmini
- apriorizmini

172 Həyat fəlsəfəsi nümayəndələri varlığın əsas xüsusiyyətini nədə görürdülər

- onun mükəmməl bitkinliyində
- arasıkəsilməz bütöv axında
- materiyada
- təfəkkürdə
- arasıkəsilməz strukturunda

173 İntuisionizmə görə (ABerqson) varlığa adekvat olan idraki qabiliyyət hansıdır

- induksiya
- instuisiya
- təfəkkür
- iradə
- duyğu

174 İdrakda zəkanın rolunu inkar edən və ya onu məhdudlaşdıran, ön plana iradəni, seyri, hissi, pragmatizmi, intuitivizmi, intuisiyanı çəkən fəlsəfi cərəyan necə adlanır

- stiyentizm
- irrasionalizm
- rasionlizm
- empirizm
- skeptisizm

175 Zəkanın şeylərin üzərində yalnız üzdüyü, dünyanın mahiyyətinin isə bizə intuisiya, anlama vasitəsilə bəli olduğunu bildiren fəlsəfi cərəyan necə adlanır

- pozitivizm
- həyat fəlsəfəsi
- neorasionalizm
- pragmatizm
- fenomenologiya

176 Həyat fəlsəfəsi niun nümayəndələrini göstərin

- Hegel
- Nitsşe
- Fixte
- Popper
- Lökk

177 İradəni həyat və idrakın əsas prinsipi kimi qiymətləndirən kim olmuşdur

- Haydegger
- Şopenhauer
- OŞpenqler
- Diltey
- Zimmel

178 A.Şopenhauer hesab edirdi ki, dünyanın ilkin əsasını.... təşkil edir

- atman
- həyat əzmi
- hakimiyyət əzmi
- dünya ruhu
- həyat

179 Xristianlığın Roma imperiyasında zaman keçdikcə möhkəmlənməsinin əsas səbəblərindən biri

- daxili ziddiyyətlərdən məhrum olmasıdır
- əhəlinin əksəriyyətinin əhval-ruhiyyəsinə uyğun gəlməsi
- onun mütləq həqiqət olması
- varlı adamlara rəğbəti
- bu dünyanı mütləqləşdirməsi

180 Xristianlıq Roma imperiyasının süqutunun qarşısını niyə ala bilmədi

- "iki həqiqət" konsepsiyasını dəstəklədiyinə görə?
- həddən artıq zəif olduğuna görə
- humanizmdən uzaq olduğuna görə
- bu dünyanı dəyərsizləşdirdiyinə görə
- büt-pərəstlərə tolerant münasibətinə görə

181 Xristian kilsəsi bir-biri ilə qanlı müharibələr edən barbar çarlıqlar arasında hansı missiyanı yerinə yetirirdi

- haqqın divanı funksiasını
- sülhyaratma missiyasını
- xoşməramlı səfir funksiyasını

- allahın elçisi funksiyasını
- maarifçilik missiyasını

182 Xristianlığın Avropada yayılmasında hansı faktor önəmli rol oynadı

- xristianlığın bu dünyada insanlara xoş gün-güzəran vəd etməsi?
- kilsədaxili təşkilatlanmanın yüksək səviyyəsi
- ilahiyyatçıların şəxsi nümunəsi
- büt-pərəstliyin ziddiyyətləri
- bu dinin yoxsulluğa qarşı mübarizəsi

183 Qərb mədəniyyətinin dünyagörüşü əsasını nə təşkil edirdi

- büt-pərəstlik?
- xristianlıq
- elm
- incəsənət
- iudaizm

184 Orta əsrlər dünyagörüşü fəlsəfinin hansı funksiyasını, faktiki olaraq, inkar edirdi

- dünyagörüşü?
- qnoseoloji
- ontoloji
- metodoloji
- aksioloji

185 Xristianlığın Allahın mahiyyəti haqqında təlimi özündə hansı ənənələri birləşdirir

- zərdüştlük ənənələrini?
- iudaizm və antik fəlsəfə ənənələrini
- büt-pərəstlik ənənələrini
- rasionalizmi
- magiyanı

186 Patristika hansı tələbatdan meydana gəldi

- büt-pərəstliklə barışmaq istəyindən?
- dini təlimi əsaslandıraraq sistemləşdirmək zərurətindən
- kilsənin strukturunu təkmilləşdirmək zərurətindən
- dini mərasimləri qaydaya salmaq tələbatından
- kilsənin tarixini yazmaq zərurətindən

187 Patristika xristianlığı sistemləşdirmək üçün hansı fəlsəfi cərəyana istinad edirdi

- idealizmə
- neoplatonizmə
- skeptisizmə
- rasionalizmə
- peripatetizmə

188 Realizm Orta əsrlər fəlsəfəsində hansı ənənələrin davamçısıdır

- kreasionizm?
- antik fəlsəfə ənənələrinin
- mistisizm
- məntiqi empirizm
- hind fəlsəfəsi ənənələrinin

189 Nominalizm Orta əsrlər fəlsəfəsində hansı ənənələrin davamçısıdır

- rasionalizm?
- iudaizm
- peripatetizm
- işraqilik
- kreasionizm

190 Orta əsrlər fəlsəfəsində insanın mahiyyətini ifadə edən anlayışları göstərin

- sükunət və harmoniya
- ağıl və iradə
- böyümə və çoxalma
- hərəkət və inkişaf
- səbr və etiqad

191 Avqustin insanda nəyi kəşf etdi

- etik rasionalizmi?
- daxili "Mən" in mövcudluğunu
- qürur hissini
- harmoniya hissini
- məntiqi təfəkkürü

192 Azərbaycanda islama qədərki fəlsəfi təlimlər aşağıdakılardır

- Panteizm, əxilik və abdalizm
- Məzdəkilik, Zarvanizm, Maniçilik,
- Maniçilik, İşraqilik, Zarvanizm
- Alban xristianlığı, Zarvanizm, sufizm
- Xürrəmilik hürufilik

193 Zarvanizmin səciyyəvi cəhətləri bunlardır

- rasionalizm və məntqə təfəkkürə üstünlük verir
- Zərdüştilik fəlsəfəsindən qaynaqlanan dini-mistik və fəlsəfi təlimdir
- pantezmin vəhdətül - vücud təlmını qəbul edir
- Telelogiya və fatalizm ideyalarının tərəfdarıdır
- ortadoksal islam fəlsəfəsi ideyalarını əsaslandırır

194 Orta əsrlər Azərbaycan fəlsəfəsinin əsas cərəyanları

- Qızılbaşlıq, məzdəizm
- Peripatetizm, işraqilik, hürufilik
- ortadoksal islam fəlsəfəsi, maarifçilik
- işraqilik, Bəktəşilik

- hürufilik, romantizm

195 Orta əsrlərdə Azərbaycan fəlsəfəsində peripatetizmin nümayəndələri

- Məhəmməd Ərdəbili, Əfzələddin Xünəci
 Ə.Bəhmənyar, S. Urməvi, Ş.Y Sührəvərdi
 N.Gəncəvi, N Tusi, ƏŞSührəverdi
 M.Füzuli, S.Urməvi, YQarabaği
 Eynəlcüzzat Miyanəci, Əbubəkr Bərdəi

196 Azərbaycanda ortodoksal islam fəlsəfəsinin nümayəndələri

- Ə.Bəhmənyar, S Urməvi, ŞY Sührəvərdi
 Ə. Bərdəli, M Ərdəbili, Ə.Xünəci
 Ə.Bərdəi, M.Həllac, Nəimi
 S. Urməvi, Rəcəbəli Təbrizi
 Sərrac Tusi, Eynəlcüzzat Miyanəci

197 Azərbaycan milli gerçəkliyində maarifçiliyin fərqləndirici xüsusiyyəti aşağıdakıdır

- Milli özündərk və cəmiyyətdə sosial iştirakçılıq ideyalarının təbliği mühüm yer tutur
 Deizm inkişaf edir, dini və elmi biliklər çulğalaşır
 sosial siyasi məqamların önə çəkilir
 ateizm əsas yer tutmuşdur
 fəlsəfi akademizm sosial, bədii ideyalarla əvəzlənir

198 Aşağıda göstərilən cavab variantlarından hansı İşraqilik təlimi üçün səciyyəvidir?

- Zərdüştiliyin əsasında yaranmış, Maniçilik və Məzdəizmin ideyalarının davamıdır
 işraqilik fəlsəfəsində islama uyğunlaşdırılmış yeni bir emanasiya nəzəriyyəsi yaradılmışdır
 -6 –cı əsrlərdə Azərbaycanda yaranmış ictimai fəlsəfi fikir hərəkatıdır
 işraqilik XIV-XV əsrlərdə meydana çıxmış hürufilik sufizm və islamilikdən qaynaqlanan fəlsəfi dini mistik hərəkatdır
 İşraqilikdə işıq və qaranlıq anlayışları əsas yer tutur Xeyirlə Şər, işıqla zülmətin mübarizəsini əks etdirir

199 Əsrarül-mələkut əsərinin müəllifi kimdir

- N.Nərimanov
 A.Bakıxanov
 N.Tusi
 M.Hadi
 M.F Axundov

200 Azərbaycanda Romantizm cərəyanının nümayəndəsini göstərin

- A.Bakıxanov
 Məhəmməd Hadi
 M.F Axundov
 N.Nərimanov
 N.Tusi

201 Əbülhəsən Bəhmənyarın əsərini göstərin

- “Məntiq elmi”
- “Təhsil kitabı”
- “Təbiətin dialektikası”
- “Qanunların ruhu haqqında”
- “Əsrarül-mələkut”

202 Əbülhəsən Bəhmənyar varlığı hansı növlərə bölür

- substansiya və substrata
- vacib və mümkün
- maddi və mənəvi
- maddi və ideal
- canlı və cansız

203 İşraqilik fəlsəfəsinin banisi kimdir

- M.F Axundov
- Şihabəddin Yəhya Sührəvərdi
- Əbülhəsən Bəhmənyar
- A.Bakıxanov
- Məhəmməd Hadi

204 Sufizm Azərbaycanda hansı istiqamətlərdə inkişaf edirdi

- panteist və dualist
- mötədil (monoteist) və ifrat (panteist)
- politeist və dualist
- ateist və panteist
- monoteist və dualist

205 Şərq peripatetiklərinə görə ilk səbəbdən emanasiya prosesində çıxan ilk nəticə

- işıqdır
- əqlidir
- hisslərdir
- cəmiyyətdir
- təbiətdir

206 Fəlsəfi dini hərəkət olan hürufilik nə vaxt meydana çıxmışdır

- XI-XII əsrlərdə
- XIV –XV əsrlərdə
- X - XI əsrlərdə
- VIII-IX əsrlərdə
- XII-XIII əsrlərdə

207 XIX-XX əsrlər Azərbaycan fəlsəfəsi üçün hansı problemlər səciyyəvidir

- etika və estetika problemləri
- sosial - siyasi məsələlər
- idrak problemləri
- ontoloji problemlər

- antropologiya məsələlər

208 Azərbaycanda maarifçiliyin əsas nümayəndələri kimlərdir

- N.Tusi, NNərimanov
 A.Bakıxanov, M.F.Axundov
 Ə.Hüseynzadə, M.Ə.Rəsulzadə
 Ə.Topçubaçov, H.Zərdabi
 M.ƏSabir, S.Ə.Şirvani

209 Peripatetizm üçün səciyyəvi olan cavab variantını seçin

- islam şəriəti - Qurani-kərimi antik yunan fəlsəfəsi və Aristotelə müvafıqlaşdırməyə cəhd etmişdir
 Peripatetizm orta əsrlər Şərq fəlsəfəsində yunan fəlsəfəsi və xüsusilə, Aristotel təlimindən qaynaqlanmış cərəyandır
 Aristotel ideyalarına əsaslanaraq ateizmi təbliğ edir
 Sünnə hüquq təlimlərinin eklektikasıdır
 mistik dini fəlsəfi cərəyandır

210 Təsəvvüf nədir?

- Qərbdə Şərq fəlsəfəsi bu adla tanınır
 Sufizm haqqında təlimdir
 Xüsusi növ bilikdir
 İdrak mərhələsidir
 Nəzəri biliklər sistemidir

211 Sufi qnoseologiyasında idrakın hansı mərhələsinə üstünlük verilir

- Rasional və Elmi idrak
 İrrasional və Ezoterik
 Hissi və Empirik mərhələ
 Rasional və məntiqi təfəkkür
 Hissi və məntiqi mərhələ

212 Şərq fəlsəfəsində emanasiya nəzəriyyəsi hansı cərəyan üçün səciyyəvidir

- Panteizm
 İşraqilik
 Sufizm
 Hürufilik
 Peripatetizm

213 İkili həqiqət konsepsiyasının müəllifini göstərin

- al-Kindi
 İbn Rəşd
 al-Farabi
 İbn-Sina
 al-Qazali

214 Orta əsr Şərq fəlsəfəsi hansı istiqamətlərdə inkişaf edirdi

- sosial fəlsəfə, antropologiya
- peripatetizm, sufizm
- antropologiya, kosmosentrizm
- naturfəlsəfə, sxolastika
- mistika, panteizm

215 Aşağıdakılardan hansılar Şərq peripatetizminin nümayəndələridir

- Miyanəçi, Sührəvərdi
- al-Kindi, al-Farabi
- al-Qazali, ar-Razi
- Avitsenna, Biruni
- Nəsimi, Nəimi

216 Sufizmi İslam şəriətinə uyğunlaşdıran filosofu göstərin

- M.Hallac
- Qəzali
- Bəhmənyar
- İbn Haldun
- ibn Rəşd

217 Fərabinin xidmətlərini göstərin

- düzgün cavab yoxdur
- Şərqdə Aristotel təliminin şərhçisi
- empiriizmin banisi
- sufizmin nümayəndəsi
- ortodoksal islam fəlsəfəsinin nümayəndəsi

218 əl-Kindi fəlsəfənin hansı növlərinin fərqləndirir?

- bunlardan heç biri
- nəzəri və praktiki
- elmi və qeyri-elmi
- dini və elmi
- rasionall və irrasional

219 Al-Fərabı hansı bilik növlərini fərqləndirir?

- ezoterik və məntiqi
- praktiki və nəzəri
- tətbiqi və fundamental
- dini və elmi
- rasionall və irrasional

220 Fərabiyə görə, fəlsəfə

- idrakın haqqında təlimdir
- səbəblər haqqında bilikdir
- Allah aləmi haqqında bilikdir
- varlığın ümumi xassələri haqqında bilikdir

- ilahi və elmi biliklərin qarşılıqlı əlaqəsidir

221 İbn Halduna görə, dövləti kimlər idarə edə bilməzr

- bunlardan heç biri
 Qurani bilən alimlər
 filosoflar
 mütəxəssislər
 xalq

222 İslam mədəniyyətində atomistikanı qəbul edən dini cərəyan hansıdır

- heç biri
 Əşərilik
 Qədərlik
 Mütəzəlik
 Şafilik

223 Mütəzəliyin prinsipləri hansıdır

- bunların heç biri
 ədalət, təkallahlılıq, vədə əməl etmək
 qədərin dəyişməzliyi, quranın əzəli olması
 qəzavü qədərin dəyişməzliyi
 vicdan azadlığı, ilahi iradə

224 Kəlam nədir

- Sufi ədəbiyyatıdır
 islam sxolastikası, ortadoksal dini fəlsəfi sistemdir
 Qurani təfsir edən ədəbiyyatdır
 Hədislər külliyyatıdır
 bədii fəlsəfi fikir istiqamətidir

225 Kəlam nəyə əsaslanır

- Qədim yunan filosoflarının əsərlərinə
 Kəlam təlimi dinin normativ əsaslarına söykənir
 Sufi ədəbiyyatına
 Hürufilk ideyalarına
 hədislərə

226 Kəlamın nəzəri əsaslarını təşkil edir

- elmi fəlsəfi mülahizələr
 7-8 əsrlərdə cəbərilər və qədərilər arasındakı mübahisələr
 Hədislər
 Qurani mübahisəli ayələri
 Şəriət məsələləri

227 Sufizmin qollarını göstərin

- Səflıq qardaşları, mürıdizm
- Sührəvərđıyyə, Nəqşbənıyyə
- mövləvıyyə, Bəktəşılık
- Heydərıyyə, Şafılık
- Əxılık, ışraqılık

228 Qəzalıyə gösrə ınsan hərəkətının növləri

- ılıhi, sosial, əxlaqi
- Təbii, seçilmiş, ılıhi
- Mexaniki, fiziki,bioloji
- Təbii, sosial, kimyəvi
- Sosial, bioloji, təbii

229 Bu əsərlərdən hansı Əl Qəzalıyə məxsusdur?

- "Kateqoriyalarda Aristotelin məqsədinə dair"
- "Filosofların özünü təkzib"
- "Fəlsəfənin riyaziyyat elmi ilə əldə edilməsinə dair"
- "Platon və Aristotelin əsərlərində ümumilik"
- "Fəzilətli şəhər əhlinin görüşləri"

230 Bakıxanov fəlsəfi görüşlərinə görə

- bunlardan heç biri
- idealistdir
- dualistdir
- materialistdir
- panteistdir

231 Tusi İnsan ağılının hansı formasını qəbul edir

- rasionoal ağıl
- nəzəri və əməli
- kəsb edilmiş ağıl,
- vərđiş halını almış ağıl,
- faktiki ağıl

232 Tusi substansiyanın hansı növlərini göstərir

- can, ruh, məkan, zaman
- materiya, forma, cism, ağıl və ruh
- materiya, zaman, məkan
- materiya,ruh, hərəkət, məkan
- cisim, can, forma

233 Şərq peripatetizmində üçlük sisteminin tərkib hissələrini göstərin

- substansiya, aksidensiya və ruh
- əql, nəfs və cism
- materiya ruh və hərəkət
- zaman, məkan və varlıq

- varlıq, heçlik və Tanrı

234 Axundova görə

- təbiət və yaradan vəhdət təşkil edir
 təbiət öz-özünün səbəbidir
 maddi dünya Allah tərəfindən yaradılmışdır
 maddi və mənəvi birgə yaranmışdır
 təbiət hadisələri maddi substatdır

235 Sufizmin panteist sisteminin əsas nümayəndəsi

- Ə.Sührəverdi
 M.Həllac
 E.Miyanəci
 Qəzali
 Şəbüstəri

236 İşraqilik fəlsəfəsində idrakın hansı mərhələləri qəbul edilir?

- Bunlardan heç biri
 hissi, əqli və intuitiv
 şəriət həqiqət
 rasiona və irrasional
 empirik və ezoterik

237 Bəhmənyar fəlsəfəsində səbəbləri göstərin

- bunlardan heç biri
 əmələgətirici, forma, materiya, məqsəd
 zaman, məkan, materiya, hərəkət
 varlıq, materiya, hərəkət, məqsəd
 kəmiyyət, keyfiyyət, səbəb, nəticə

238 İbn Sina tətbiqi elmlərə aşağıdakılardan hansını daxil edirdi?

- tibb, fizika və astrologiya
 etika, iqtisadi və siyasi elmlər
 məntiq, riyaziyyat və fəlsəfə
 din, əxlaq və musiqi
 ədəbiyyat, metafizika və məntiq

239 Əl Qəzali idrak nəzəriyyəsində hansı cərəyanı təmsil edir?

- empirizm
 skeptisizm
 rasionaizm
 aqnostik
 sensualizm

240 Allahın zəka vasitəsilə dərk olunduğunu iddia edən filosof

- Biruni
- Ər-Razi
- Fərabî
- Tusi
- İbn Haldun

241 İbn Sina filosof ilə müqayisədə üstünlüyü kimə verir?

- belə bir müqayisə mövcud deyildir
- peyğəmbərə
- müdrikə
- alimə
- mistikə

242 İbn Sinanın fikrincə görə

- məntiq ilə inam bir araya sığmaz
- iman əqli tamamlayır
- etiqad ilə zəkanın predmeti fərqlidir
- intellekt dini inamdan üstündür
- elmi və dini həqiqət vahiddir

243 Əl-Kindiyə görə

- İnsanı öyrənməkdir
- Biliyin məqsədi subyekt və obyekt arasındakı vəhdəti dərk etməkdir
- Yaradana dərk etməkdir
- ilk səbəbi öyrənmək
- Dünyanı dərk etməkdir

244 Qərbdə Averroes adı ilə məşhur olan Şərq filosofu

- Əl Kindi
- İbn Rüşd
- İbn Sina
- İbn Haldun
- Ər-Razi

245 Qərbdə Avisenna adı ilə məşhur olan Şərq filosofu

- Əl Kindi
- İbn Sina
- İbn Rüşd
- İbn Haldun
- Ər-Razi

246 Ərəb fəlsəfəsində ilk dəfə Aristotelçilik ənənəsini kim yaratmışdır?

- Ər-Razi
- əl Kindi
- İbn Sina
- Əl Fərabî

Biruni

247 İntibah dövrünə xas olan fəlsəfi dünyagörüşdə hansı ideya daha çox inkişaf etmişdir?

- Teosentizm
 Humanizm
 Təkamülçülük
 Kosmopolitizm
 İslamçılıq

248 İndustrializm dövrünə təsadüf edən panteizm nədir?

- Təbiətin və insanın fərqli mahiyyət daşması
 Tanrının təbiətlə eyniləşdirilməsi
 İnsanın təbiətlə vəhdət təşkil etməsi
 Cəmiyyətin təbiətlə yekcinsliyi
 Tanrının insanla qarşı-qarşıya qoyulması

249 İntibah dialektikasının əsasını kim qoymuşdur?

- CBruno
 Nkuzanski
 Parasels
 BTelezio
 NKopemik

250 Frensis Bekonun işlədiyi elmi-tədqiqat metodu necə adlanır?

- Abstraktlaşdırma metodu
 İnduktiv metod
 Rasional metod
 Deduktiv metod
 Modelləşdirmə metodu

251 Sonsuz kiçilənlər haqqında riyazi metod nəyi tədqiq etməyə imkan verirdi?

- Sosial prosesləri
 Hərəkəti riyazi dildə ifadə etməyi
 Kimyəvi prosesləri
 Bioloji prosesləri
 Biokimyəvi prosesləri

252 F.Bekonun fikrincə idollar nəyə mane olur?

- Nəzəri biliyin əsaslandırılmasına
 Həqiqi, obyektiv biliyin əldə edilməsinə
 Rasional problemin açıqlanmasına
 Mühakimələrin bir-birilə tutuşdurulmasına
 Empirik faktların toplanılmasına

253 Şopenhauerin fəlsəfi təliminin mərkəzi anlayışı həyat əzmi anlayışıdır Onu nəyin köməyi ilə dərk etmək olar

- duyğuların
- intuisiyanın
- intellektin
- fəvqəlfşüurun
- mistikanın

254 Şən elm , Xeyir və şərin o biri tərəfində əsərlərin müəllifi kimdir

- Spenser
- Nitsşe
- Haydegger
- Berqson
- Feyerbax

255 Pozitivizmin banisi

- Marks
- Kont
- Nitsşe
- Husserl
- Berqson

256 Müasir fəlsəfənin materialist cərəyanı

- praqmatizm
- marksizm
- neotomizm
- fenomenologiya
- ekzistensializm

257 Müasir Qərb fəlsəfəsinin cərəyanını göstərin

- patristika
- praqmatizm
- Buddizm
- tomizm
- aqnostisizm

258 Müasir Qərb fəlsəfəsində irrasionalist cərəyanı göstərin

- marksizm
- ekzistensializm
- neopozitivizm
- strukturalizm
- praqmaizm

259 Ekzistensializm termini tərcümədə hansı mənanı verir

- dövretmə
- mövcudluq
- məhəbbət
- idrak

inkişaf

260 İnsanı özü özünü determinasiya edən, özü özünü yaradan varlıq kimi nəzərdən keçirən fəlsəfi cərəyanı göstərin

- pozitivizm
 ekzistensializm
 freydizm
 fenomenologiya
 praqmatizm

261 Ekzistensializm insanla bağlı baxışlarını aşağıdakılardan hansı əks etdirir

- insan Allaha bənzər yaradılmış və onun taleyini də Allahın iradəsi şərtləndirir
 insan azadlığa və hər şeyə görə məsuliyyət daşımağa məhkumdur
 həyatımızda hər şey təsadüfidir, buna görə də suyun axarı ilə üzmək və ümidlə yaşamaq lazımdır
 insanın davranışlarını bizim bilmədiyimiz qeyri-şüuri istəklər şərtləndirir
 insanın həyatı taledən, qismətdən asılıdır

262 Həyatı cəfəng hesab edən kim olmuşdur

- Freyd
 Sartr
 Nitsşe
 Diltey
 Kamyu

263 Ekzistensializmin əsas çıxış nöqtəsi

- mahiyyət və mövcudluq eyniyyət təşkil edir
 Mövcudluq mahiyyətdən əvvəldir
 mahiyyət mövcudluqdan əvvəldir
 varlıq şüuru şərtləndirir
 dübyanın reallığının inkar edilməsi

264 Haydeggerin irəli sürdüyü anlayışı göstərin

- xoşbəxtliyə doğru varlıq
 ölümə doğru varlıq
 Allaha doğru varlıq
 məyusluğa doğru varlıq
 həyata doğru varlıq

265 Sərhəd situasiyası anlayışı hansı cərəyanda mühüm yer tutur

- Personalizmdə
 Ekzistensializmdə
 Praqmatizmdə
 Strukturalizmdə
 Fenomenologiyada

266 Müasir fəlsəfə sıx bağlıdır

- ekologiya ilə
- Elmlə
- dinlə
- incəsənətlə
- ideologiya ilə

267 Hakimiyyətə iradənin olması, canlı olan hər şeyin özünü təsdiqə can atdığı deyən filosofu göstərin

- Engels
- Nietzsche
- Şopenhauer
- Kont
- Marx

268 Postmodernizm fəlsəfəsinin bir xarakterik xüsusiyyəti hansıdır

- empirizm
- obyektiv gerçəkliyin simvolik rəmzlərlə əvəz edilməsi
- həddi olan tədqiqat əsasları
- rəşionalizm
- tarixi optimizm

269 Fəlsəfə göydən yerə enməli və insan həyatının praktik problemlərini həll etməlidir tezisini irəli sürən təlim

- Freydizm
- pragmatizm
- pozitivizm
- fenomenologiya
- personalizm

270 Hermenevtika nədir

- işarələr və işarələr sistemi haqqında elm
- başqasının mətndə ifadə olunmuş fərdiliyinin dərk etmə sənəti
- Müqəddəs kitabların şərhini
- dünyanın bədii dərk etmə üsulu
- Dil nəzəriyyəsi

271 Müasir Qərb fəlsəfəsində anlamı idrakın metodu kimi qəbul edilən cərəyanı göstərin

- fenomenologiya
- Hermenevtika
- nominalizm
- personalizm
- strukturalizm

272 Fəlsəfənin XX əsrdə ortaya çıxan sahələrindən birini göstərin

- obyektiv idealizm
- strukturalizm
- subyektiv idealizm

- antropoloji materializm
- nominalizm

273 Həyat fəlsəfəsinin nümayəndəsini göstərin

- Junq
- Nitşe
- Kamyu
- Freyd
- Fromm

274 Husserl bu cərəyanlardan hansının əsasını qoymuşdur

- obyektiv idealizm
- fenomenologiya
- psixozanaliz
- personalizm
- hermenevtika

275 Dildən düzgün istifadə edilməməsi psevdoproblemlər, o cümlədən fəlsəfi psevdoproblemlər yaradır tezisini müdafiə edən cərəyanı göstərin

- obyektiv idealizm
- Neopozitivizm
- neofreydizm
- Marksizm
- Ekzistensializm

276 Antropososiogenez nədir

- ailənin mənşəyi haqqında elm
- insan və cəmiyyətin mənşəyi haqqında elm
- insanın mənşəyi haqqında elm
- cəmiyyətin mənşəyi haqqında elm
- mənşəyi haqqında elm

277 İnsan

- mənəvi varlıqdır
- biososial varlıqdır
- bioloji varlıqdır
- psixoloji varlıqdır
- sosial varlıqdır

278 Fəlsəfi antropologiya nə haqqında ümümləşdirilmiş fəlsəfi təlimdir

- insan və cəmiyyət
- insan
- cəmiyyət
- mədəniyyət
- sivilizasiya

279 Ünsiyyətə universal vasitəsi nədir

- beyin
- nitq
- təxəyyül
- intuisiya
- jestlər

280 İnsanın mənşəyi haqqında materialist nəzəriyyənin banisi kim olmuşdur

- Lökk
- Darvin
- Kant
- Freyd
- Hobbs

281 Tələbat nədir

- insanın mənəvi nemətlərə ehtiyacının olması
- insanı hərəkətə təhrik edən, onun təbiətindən, ən əhəmiyyətli xassələrindən irəli gələn ehtiyacı
- insanın maddi nemətlərə ehtiyacının olması
- insanın nəyəsə malik olmaq istəyi
- insanın nəyəsə meyl etməsi

282 İnsan nədir

- şəxsiyyət
- şüur və praktikanın predmetli daşıyıcısı
- primat
- təbiətin ağası
- şərəfli ad

283 Fərd nəyə deyilir

- şəxsiyyətə
- ayrıca götürülmüş konkret insana
- canlı insan orqanizminə
- özünə qapanmış insana
- başqalarına bənzəməyən insana

284 Bir fərdi başqalarından fərqləndirən spesifik, özünəməxsus konkret bioloji və sosial cəhətlərin məcmusuna nə deyilir

- talant
- Fərdiyyət
- Orijinallıq
- Şəxsiyyət
- Fenomen

285 Subyekt kimdir

- sahibkar

- fəaliyyətin predmetli daşıyıcısı olan insan
- qəribə insan
- xoşagəlməz insan
- naməlum bir şəxs

286 İnsanı əmək alətləri hazırlayan heyvan kimi səciyyələndirən tədqiqatçını göstərin

- Hegel
- Bfranklin
- Marks
- Darwin
- Aristotel

287 Rəsmi elm kimi fəlsəfi antropologiya kim tərəfindən yaradılmışdır

- Haydegger və Sartr
- M. Şeler və Q Plesner
- Marks və Engels
- Kant və Hegel
- Freyd və Fromm

288 Tərbiyə insanın nəyə olan qabiliyyətini reallaşdırır, artırır və möhkəmləndirir

- əyləncələrə
- fəaliyyətə
- xidmətlərə
- zəhmətə
- xeyirxahlığa

289 İnsanın təkamülündə əsas amil nə olmuşdur

- vərdişlər
- əmək fəaliyyəti
- instinktlər
- ailə
- ünsiyyət

290 İnsanı hərəkətə təhrik edən nədir

- maraqlar
- tələbatlar
- motivlər
- məqsədlər
- əqidələr

291 Personalizmə görə, ali person

- nsandır
- Allahdır
- təbiətdir
- cəmiyyətdir
- dövlətdir

292 Fəlsəfi antropologiyanın ideya mənbələrini göstərin

- antik fəlsəfə, orta əsr fəlsəfəsi
- alman romantik fəlsəfəsi və həyat fəlsəfəsi, ekzistensializm, fenomenologiya
- alman klassik fəlsəfəsi, freydizm
- marksizm fəlsəfəsi, alman klassik fəlsəfəsi
- fatalizm, volütarizm

293 İnsanın şəxsiyyətə çevrilməsi

- özünüdərək prosesində baş verir
- fəaliyyət prosesində baş verir
- oyun prosesində baş verir
- söhbət prosesində baş verir
- təhsil prosesində baş verir

294 Azadlıq dərk olunmuş zərurətdir tezisi kimə məxsusdur

- Yaspersə
- Spinozaya
- Hegelə
- Marksa
- Engelsə

295 İnsan bütün şeylərin ölçüsüdür tezisi kimə məxsusdur

- Lokka
- Protaqora
- Sokrata
- Marksa
- Engelsə

296 İnsanların azad, şüurlu fəaliyyəti onların başlıca əlamətini təşkil edir tezisi kimə məxsusdur

- Sokrata
- K.Marksa
- İ.Kanta
- Hegelə
- Ç.Darvinə

297 Dekart insanın mahiyyətini nədə gördü

- bacarığında
- ağıl və zəkasında
- iradəsində
- xarakterində
- tərbiyəsində

298 İnsan hər şeyin ölçüsüdür tezisinin antik müəllifi kimdir

- Platon
- Protaqor

- Sokrat
- Qorqiy
- Aristotel

299 İnsan hər şeyin ölçüsüdür tezisini irəli sürən filosoflar kim olmuşdur

- modernistlər
- sofistlər
- marksistlər
- ekzistensialistlər
- pozitivistlər

300 Sofistlər insanla bağlı hansı tezisi irəli sürmüşdülər

- “insan ictimai varlıqdır”
- “İnsan hər şeyin ölçüsüdür”
- “insan sosial keyfiyyətlərin məcmusudur”
- “insan təbiətin bir hissəsidir”
- “insan fərdi keyfiyyətlərin toplusudur”

301 Bəşər övladının tək nümayəndəsi necə adlanır

- növ
- fərd
- şəxsiyyət
- insan
- fərdilik

302 Bu fərdi digər fərdlərdən fərqləndirən cəhətlər toplusuna nə deyilir

- növ
- fərdilik
- şəxsiyyət
- insan
- fərd

303 İnsanı sosial keyfiyyətlərin toplusu kimi səciyyələndirən anlayış hansıdır

- növ
- şəxsiyyət
- insan
- fərd
- fərdilik

304 Münasibətlər və şüurlu fəaliyyət subyekti kimi insan

- növdür
- şəxsiyyətdir
- insandır
- fərddir
- fərdilidir

305 İnsanı təbiətin bir hissəsi, hissi-cismani varlıq kimi səciyyələndirən alman klassik fəlsəfəsinin nümayəndəsi kimdir

- Şelling
- Feyerbax
- Hegel
- Fixte
- Kant

306 İnsanla cəmiyyətin bir-biri ilə qarşılıqlı bağlı olan qərarlaşma prosesi necə adlanır

- antropogenez
- antropososiogenez
- ontogenez
- filogenez
- sosiogenez

307 FEngelsə görə, insanın tarixi varlığı və inkişafının əsasında duran fəaliyyət hansıdır

- oyun
- əmək
- fikri
- iqtisadi
- siyasi

308 Antropogenezin əmək nəzəriyyəsinin nümayəndəsi kimdir

- Freyd
- Engels
- Marks
- Darvin
- Lenin

309 Engels antropogenezin hansı nəzəriyyəsinin nümayəndəsi olmuşdur

- əxlaqi
- əmək
- psixoloji
- iqtisadi
- siyasi

310 Təhtəl şüuru insanın varlığının ən mühüm amili kimi nəzərdən keçirən kim olmuşdur

- Lenin
- Freyd
- Engels
- Marks
- Darvin

311 Freyd insan varlığının ən mühüm amili kimi nəyi nəzərdən keçirirdi

- əməyi

- təhtəl şüuru
- iqtisadiyyatı
- siyasəti
- hüququ

312 İnsanın mövcudluğu mütləq nizam və kosmos kimi qavranılan münasibətlər sistemində nəzərdən keçirilən dövr hansıdır

- Maarifçilik
- antik
- orta əsrlər
- Yeni Dövr
- postindustrializm

313 Sosiallığı insanı heyvandan fərqləndirən əsas cəhət kimi nəzərdən keçirən antik filosofu kim olmuşdur

- Platon
- Aristotel
- Sokrat
- Protaqor
- Qorqiy

314 İnsanı Allah tərəfindən təyin olunmuş dünya nizamının bir hissəsi kimi nəzərdən keçirən dövr hansıdır

- Maarifçilik
- orta əsrlər
- antik
- Yeni Dövr
- postindustrializm

315 Humanizmi, insanın hərtərəfli inkişafını tərənnüm edən dövr hansıdır

- postindustrializm
- Antik
- İntibah
- orta əsrlər
- Yeni Dövr

316 Antropososiogenez nədir

- canlıların mənşəyi
- insanla cəmiyyətin bir-biri ilə qarşılıqlı bağlı olan qərarlaşma prosesi
- insanın mənşəyi
- cəmiyyətin mənşəyi
- təbiətin mənşəyi

317 Fərdilik nədir

- insanın bioloji keyfiyyətləri
- bir fərdi digər fərdlərdən fərqləndirən cəhətlər

- insanın sosial keyfiyyətləri
- insanın təbiəti
- insanın psixologiyası

318 Maddi və mənəvi nemətlərin yaradılması istiqamətində insanın məqsədyönlü fəaliyyəti adlanır

- yaradıcılıq
- əmək
- davranış
- fəallıq
- layihələşdir

319 İnsanı təbiətin bir element kimi götürən və onun heyvanlarla birgə eyni qanunlara tabe olduğunu iddia edən cərəyan adlanır

- pozitivizm
- naturalizm
- rasionalizm
- sosiologizm
- humanizm

320 Qərb fəlsəfəsində insanı öz düşüncələrinin mərkəzinə qoyan ilk filosof olmuşdur

- de Heraklit
- Sokrat
- Avqustin
- F. Akvinski
- Kant

321 Növün tək bir nümayəndəsi kimi insane

- fərdiyyətdir
- fərddir
- vətəndaşdır
- adamdır
- şəxsiyyətdir

322 İnsanın istənilən hərəkətini əvvəlcədən müəyyən edilmiş bir hadisə kimi götürən təlim adlanır

- rasionalizm
- fatalizm
- Nihilizm
- pragmatizm
- volyuntarizm

323 İnsanın mahiyyətini biolojiləşdirən cərəyanı göstərin

- Darvinizm
- Sosial-darvinizm
- ekzistensializm
- Marksizm
- fenomenologiya

324 İnsanı fəaliyyətin subyekti kimi xarakterizə edən anlayışı göstərin

- tarixi şəxsiyyət
- Şəxsiyyət
- fərdiyyət
- fərd
- qəhrəman

325 Məqsəd vasitəyə bəraət qazandırır tezisini hansı təlim irəli sürür

- rasionalizm
- praqmatizm
- hedonizm
- asketizm
- providensializm

326 Həyatın mənası sualı insanı əsasən ona görə narahat edir ki, o

- sadalananlardan heç biri
- fanidir
- zəifdir
- tənhadır
- filosofdur

327 Həyat mənasını hər şeydən faydalanmaqda görən cərəyanı göstərin

- volyuntarizm
- utilitarizm
- evdemonizm
- gedonizm
- asketizm

328 Asketizmin tərəfdarları təbliğ edirlər

- düzgün cavab yoxdur
- maddi olan hər şeydən imtina etməyi
- hər şeydən faydalanmağı
- yaşamaqdan həzz almağı
- altruizmi

329 Yaşamaq - həzz almaqdır tezisini irəli sürən cərəyan

- rasionalizm
- gedonizm
- asketizm
- praqmatizm
- dutilitarizm

330 İdrak prosesinin səviyyələri hansılardır?

- eksperimental və nəzəri
- hissi və rasion

- empirik və nəzəri
- nəzəri və hissi
- empirik və rəsonal

331 İdrak prosesi özünə aşağıdakı komponentlərdən hansıları daxil edir?

- eksperiment və əqli-nəticə
- obyekt və subyekt
- duyğu və anlayış
- qavrayış və mühakimə
- təsəvvür və müşahidə

332 Hisslərə əsaslanan idrak hansıdır?

- gündəlik idrak
- hissi idrak
- rəsonal idrak
- intuitiv idrak
- əyani idrak

333 Aqnostisizm termini nədir?

- idrakın xalis simvolik xarakter daşması haqqında təsəvvür
- dünyanın dərkedilməzliyi haqqında təlim
- biliyin natamamlığı və dəyişkənliyi
- idrakın gerçəkliyi tam və adekvat şəkildə əks etdirməsi haqqında təlim
- yalnız dini biliyin həqiqiliyi haqqında təsəvvür

334 Qnoseologiya nədir?

- materiya haqqında təlim
- idrak təlimi
- varlıq təlimi
- dəyərlər təlimi
- inkişaf haqqında təlim

335 Zəkani idrakın əsasına qoyan təlim necə adlanır?

- skeptisizm
- rəsonalizm
- sensualizm
- aqnostisizm
- empirizm

336 Özündə şey anlayışını elmə kim daxil edib?

- Fixte
- Kant
- Hegel
- Feyerbax
- Marks

337 Özündə şey Kantda hansı mənə daşıyır?

- forma
- şeylərin gizli mənası
- qanun
- hadisə
- başqaları üçün bağlı olan şəxsiyyət

338 Yeni dövr fəlsəfidə empirizmin nümayəndəsi kimdir?

- KHelvetsi
- Fbekon
- RDekart
- BSpinoza
- QLeybnits

339 Materialist sensualizminin nümayəndəsi aşağıda sadalananlardan hansıdır?

- DDidro
- Clokk
- RDekart
- İKant
- PHolbax

340 Fəlsəfədə induksiya hansı mənə kəsb edir?

- predmetlərin bəzi oxşar əlamətlərinə görə oxşarlığıdır
- təfəkkür metodu olub xüsusidən ümumiyyə keçiddir
- təfəkkür metodu olub ümumidən xüsusiyyə keçiddir
- idrak metodu olub predmetin dərk edilməsi məqsədilə fikrən hissələrə bölünməsidir
- idrak metodu olub tədqiq edilən hadisənin hissələrinin fikrən birləşdirilməsidir

341 Fəlsəfədə deduksiya hansı mənə kəsb edir?

- idrak metodu olub tədqiq olunan obyektlərin oxşar və fərqli cəhətlərinin aşkara çıxarılmasıdır
- təfəkkür metodu olub ümumidən xüsusiyyə keçiddir
- təfəkkür metodu olub xüsusidən ümumiyyə keçiddir
- idrak metodu olub predmetin dərk edilməsi məqsədilə fikrən hissələrə ayrılmasıdır
- idrak metodu olub tədqiq edilən obyektin məqsədyönlü qavranılmasıdır

342 Elmi idrakın empirik səviyyəsinin metodları aşağıdakılardan hansılardır?

- ümumiləşdirmə və abstraktlaşdırma
- müqayisə və ölçmə
- induksiya və deduksiya
- ideallaşdırma və eksperiment
- analiz və sintez

343 Elmi idrakın nəzəri səviyyəsinin metodları aşağıdakılardan hansılardır?

- hipotez və nəzəriyyə
- abstraktdan konkretə yüksəlmə və aksiomatik metod

- müşahidə və eksperiment
- ölçmə və müqayisə
- ideallaşdırma və tarixilik və məntiqi təhlil metodu

344 Elmi idrakın empirik və nəzəri səviyyələrinin universal metodu hansılardır?

- ölçmə, müqayisə və aksiomatik metod
- analiz və sintez induksiya və deduksiya
- müşahidə, eksperiment və müqayisə
- abstraktlaşdırma, ümumiləşdirmə və analogiya
- ideallaşdırma və formalaşdırma

345 Orta əsr Qərbi fəlsəfəsinin qnoseoloji prinsipi nədir?

- formalizm
- vəhy
- tarixilik
- rasionizm
- kreasionizm

346 Məntiqi idrak alətinə çevirən kim olmuşdu?

- Heraklit
- Aristotel
- Platon
- Sokrat
- Protopor

347 Elmi idrakın səviyyələrini seçin

- induktiv və deduktiv
- empirik və nəzəri
- təbii-elmi və humanitar
- hissi və rasion
- analitik və sintetik

348 Hissi idrakın hansı formaları mövcuddur

- nəzəriyyə, duyğu, təsəvvür?
- duyğu, qavrayış, təsəvvür
- duyğu, qavrayış, anlayış
- qavrayış, təsəvvür, mühakimə
- təsəvvür, mühakimə, anlayış

349 Rasionel idrakın hansı formaları mövcuddur

- nəzəriyyə, duyğu, təsəvvür?
- anlayış, mühakimə, əqli-nəticə
- qavrayış, təsəvvür, mühakimə
- mühakimə, qavrayış, anlayış
- mühakimə, qavrayış, təsəvvür

350 Məzmunu insandan asılı olmayan bilik necə adlanır

- intuitiv həqiqət
- obyektiv həqiqət
- subyektiv həqiqət
- nisbi həqiqət
- mütləq həqiqət

351 Elmi idrakın hansı səviyyəsinin əsasını təcrübə təşkil edir

- intuitiv?
- empirik
- deduktiv
- mücərrəd
- nəzəri

352 Elmi idrakın hansı səviyyəsi təcrübə faktları ünmumiləşdirərək konsepsiyalar hazırlayır

- intuitiv?
- nəzəri
- induktiv
- eksperimental
- empirik

353 İdrak prosesini idarə edən prinsiplərin, üsul və qaydaların məcmusu necə adlanır

- təxəyyül?
- metod
- ağıl
- intuisiya
- hisslər

354 Predmetin təbii şəraitdə passiv öyrənilməsi necə adlanır

- modelləşdirmə?
- müşahidə
- sintez
- analiz
- deduksiya

355 İdrakın subyektinin obyektə birbaşa qarşılıqlı təsir prosesi aşağıdakılardan hansıdır

- təxəyyül?
- təcrübə
- intuisiya
- seyr
- abstraksiya

356 Praktikanın idrak prosesində rolu hansıdır

- praktika ətraf aləmin dəyişdirilməsinə yönəlmiş maddi fəaliyyətdir?
- praktika idrakın mənbəyi və həqiqətin meyanıdır

- praktika təbiətin dəyişdirilməsinə yönəlmiş mənəvi fəaliyyətdir
- praktika bilik əldə etməyə yönəlmiş elmi eksperimentdir
- praktika bilik əldə etməyə yönəlmiş maddi fəaliyyətdir

357 Aqnostisizm -

- dəyərlər haqqında təlim
- Obyektiv dünyanın mahiyyətinin dərkənilənliyini inkar edən təlim
- varlıq haqqında təlim
- Allah haqqında təlim
- 20-ci əsr fəlsəfəsində cərəyan

358 Dünyanın dərkənilənliyini inkar edirlər

- ateistlər
- Aqnostiklər
- materialistlər
- teistlər
- ekzistensialistlər

359 İnsanın mahiyyəti deyil, yalnız hadisələri dərk etdiyini iddia edənlər adlandırılır

- Deistlər
- aqnostiklər
- apologetlər
- dogmatiklər
- qnostiklər

360 Hisslər üçün əlçətməz olan əql üçün də əlçətməzdir tezisini müdafiə edən cərəyanı göstərin

- empirizm
- sensualizm
- solipsizm
- intuitivizm
- rasionizm

361 Şeylərin mənasının dərkənilənliyi prosesini adlandır

- retrospeksiya
- anlama
- bilik
- intuisiya
- introspeksiya

362 İnsanın problemin həlli yolları və şərtlərini bilmədən onu həll etmək qabiliyyəti adlanır

- anlama
- intuisiya
- refleksiya
- intellekt
- praktika

363 Bu cərəyana görə, dünya dərk etmək üçün əsas vasitə zəkadır

- empirizm
- rasionalizm
- intuitivizm
- neopozitivizm
- metafizika

364 Şüur vasitəsilə varlığın tərəf və əlaqələrinin əks etdirilməsinə deyilir

- anlama
- dərkətmə
- introspeksiya
- refleksiya
- praktika

365 Fəlsəfənin idraki dəyərini inkar edən cərəyanı göstərin

- ekzistensializm
- pozitivizm
- neofreydizm
- Freydizm
- fenomenologiya

366 Fəlsəfi biliyin bir istiqaməti kimi elm fəlsəfəsi meydana gəldi

- Yeni Dövrə
- XIX əsrin ikinci yarısında
- Marksizm fəlsəfəsində
- Orta əsrlərdə
- İntibah dövründə

367 Həyatın mənası, həyat və ölüm problem hansı filosofun fəlsəfəsinin mərkəzi problemlərindən biridir

- Bekon
- Şopenhauer
- Marks
- Aristotel
- Dekart

368 İnsanın tənhalığa məhkum olduğunu söyləyən fəlsəfi cərəyanı göstərin

- Freydizm
- Ekzistensializm
- Marksizm
- pragmatizm
- volyuntarizm

369 Qeyri-varlıq məfhumunun sinonimləri aşağıdakılardan hansılardır?

- mövcudluq və gerçəklik
- yoxluq və qeyri-mövcudluq

- gerçəklik və reallıq
- varlıq və yoxluq
- var olma və yoxluq

370 Orta əsr xristian fəlsəfəsində həqiqi varlıq nə idi?

- obyektiv varlıq
- Allah varlığı
- ideyalar aləmi
- insan varlığı
- ictimai varlıq

371 Varlığın formaları aşağıdakılardır

- cəmiyyət və maddi istehsal varlığı
- insan və ictimai varlıq
- materiya və cismin varlığı
- təbiət və heyvanat varlığı
- şüur və mənəvi varlıq

372 Yalnız bir substansiyadan çıxış edən fəlsəfi cərəyan necə adlanır?

- aqnostisizm
- monizm
- idealizm
- materializm
- dualizm

373 Monizmin müxtəlif növlərini qeyd edin

- empirik və nəzəri
- materialist və idealist
- metafizik və dialektik
- obyektiv və maddi
- subyektiv və ideal

374 Fəlsəfənin əsas məsələsi nələr arasındakı münasibəti ifadə edir?

- şüur və inam
- varlıq və təfəkkür
- inam və zəka
- materiya və ruh
- varlıq və insan

375 Materiyanın təşkili səviyyələri hansılardır?

- mikro- və makroaləm səviyyəsi
- cansız materiya, canlı və sosial səviyyə
- fasiləsiz maddi mühit
- elementar hissə və ideyaların təbiəti
- predmet, yaxud hadisənin təşkili səviyyəsi

376 Məkan və zaman kateqoriyalarının anlaşılmasına dair müxtəlif konsepsiyalar hansılardır?

- hissi və rəşional
- substansial və relyasion
- dualist və materialist
- metafizik və idealist
- dualist və monist

377 Ontologiya hansı məsələni özünə daxil edir?

- ziddiyyətlərin mənşəyi və formaları
- dünyanın mənşəyi və onun universal əlaqələri
- biliyin mənşəyi
- şüür və ideyaların mənşəyi
- anlayış və mühakimələrin mənşəyi

378 Ontologiya nə haqqında təlimdir?

- dəyərlər təlimi
- varlıq təlimi
- idrak təlimi
- inkişaf təlimi
- ziddiyyətlər təlimi

379 Varlığın sinonimləri aşağıda sadalananlardan hansılardır

- nə isə və qeyri-mövcud olma
- reallıq və gerçəklik
- qeyri-varlıq və nə isə
- yoxluq və dünya
- var olma və yoxluq

380 Varlığın əsas növləri aşağıdakılardır

- maddi sistemlərin varlığı
- maddi və mənəvi varlıq
- şüür və mənəvi varlıq
- təbiət və heyvanat varlığı
- cəmiyyət və maddi istehsal varlığı

381 Varlıq terminini elmə kim gətirib?

- Aristotel
- Parmenid
- Platon
- Kant
- Hegel

382 Aşağıdakı təyinatlardan hansı materiyanın mahiyyətini daha dolğun açır?

- materiya – duyğular məcmusudur
- materiya – obyektiv reallıqdır, şüurdan asılı olmayaraq mövcuddur

- materiya – hər şeyin əsasını təşkil edir
- materiya - əsas substansiya, ilkin materiyadır
- materiya – fəlsəfi kateqoriyadır

383 Engelsin təklif etdiyi hərəkət formalarına aid deyil?

- kimyəvi
- lazer
- mexaniki
- fiziki
- sosial

384 Varlığın atributu hansıdır?

- təkamül
- hərəkət
- materiya
- ideya
- zəka

385 Varlığın mövcudluq formaları hansılardır?

- dəyişkənlik və inkişaf
- məkan və zaman
- keçmiş və gələcək
- təkamül və tənəzzül
- fasiləsizlik və sonsuzluq

386 Orta əsr Qərb fəlsəfəsinin ontoloji prinsipi nə idi?

- vəhy
- kreasionizm
- rasionalizm
- formalizm
- tarixilik

387 Varlığın əbədi və ideal dəyəərə malik olduğunu kim təxmin edir?

- Heraklit
- Platon
- Fales
- Sokrat
- Protoqor

388 Varlıq haqqında fəlsəfi təlim necə adlanır

- praksiologiya?
- ontologiya
- qnoseologiya
- antropologiya
- aksiologiya

389 Varlığın fəlsəfi anlayışının mahiyyəti nədən ibarətdir

- varlıq subyektiv mövcudluğu bildirən anlayışdır
- varlıq bütün mövcud olanı ifadə edən fəlsəfi kateqoriyadır
- varlıq obyektiv mövcud olanı ifadə edən fəlsəfi kateqoriyadır
- varlıq dəyişkənliyi bildirən anlayışdır
- varlıq ideyalar aləmini bildirən anlayışdır

390 Varlığın formaları hansı bənddə düzgün qeyd edilmişdir

- materiya, cansız təbiət?
- mənəvi varlıq, insan
- təbiət, bitgilər aləmi
- cəmiyyət, maddi istehsal
- şüur, mənəvi varlıq

391 Substansiya anlayışının mahiyyəti nədən ibarətdir

- subyektiv mövcudluq?
- özü-özünün səbəbi olan müstəqil varlıq
- bütün mövcudluq
- dünyada baş verən dəyişkənlik
- obyektiv mövcudluq

392 Məkan anlayışının fəlsəfi mahiyyəti nədən ibarətdir

- bütün mövcudluq
- predmetlərin ölçüsü və yerləşmə qaydası
- subyektiv mövcudluluq
- hadisələrin baş vermə ardıcılığı və müddəti
- obyektiv mövcudluq

393 Zaman anlayışının fəlsəfi mahiyyəti nədən ibarətdir

- bütün mövcudluq?
- hadisələrin baş vermə ardıcılığı və müddəti
- obyektiv mövcudluq
- maddi predmetlərin ölçüsü
- subyektiv mövcudluq

394 Təbiətin varlığını fəlsəfənin hansı bölməsi öyrənir

- ontologiya?
- naturfəlsəfə
- praksiologiya
- aksiologiya
- antropologiya

395 Ontologiya özündə aşağıdakı məsələləri birləşdirir

- idrakın prinsiplərini
- dünyanın mənşəyi və onun universal əlaqələri

- biliyin mənşəyi
- ideyaların mənşəyi
- anlayış və mühakimələrin mənşəyi

396 Hərəkətin formalarının təsnifatını təklif etmişdir

- Platon
- Engels
- Aristotel
- Hegel
- Kant

397 Varlığın atributunu göstərin

- idrak
- məkan
- tənəzzül
- tərəqqi
- materiya

398 Şəxsiyyət nədir

- özünü yüksək dəyərləndirən insan
- insanın sosial siması
- məşhur adam
- parlaq qabiliyyətləri olan insan
- güclü xarakterli insan

399 İnsanı formalaşdıran əsas amilə aiddir

- təhsil
- tərbiyə
- həyat çətinlikləri
- təbiətin qanunları
- bürclər

400 İnsan həyatının həqiqi mənası hansı prosesdə açılır

- istirahət
- fəaliyyət
- tərbiyə
- davranış
- təhsil

401 Şəxsiyyətin məsuliyyəti nədə ifadə olunur

- hüquqi məsuliyyətində
- öz hərəkətinin sosial nəticələrini irəlicədən görmək və onlara görə cavab verə bilməkdə
- şəxsiyyətə öz hərəkətlərində tam sərbəstdir
- insanın həyatı əzəldən müəyyən olunmuşdur, buna görə də o heç nəyə görə məsuliyyət daşımır
- öz ailəsi qarşısında məsuliyyətdə

402 İnsanın öz hərəkətləri və fəaliyyətində tam sərbəst olmasını təbliğ edən baxış necə adlanır

- ekzistensializm
- volüntarizm
- materializm
- idealizm
- fatalizm

403 Fəaliyyət aktının strukturu hansı elementləri özündə birləşdirir

- istedad, maraq, tələbat, vasitə
- subyekt, məqsəd, vasitə, predmet, hərəkət, nəticə
- obyekt, tələbat, maraq, qabiliyyət
- vasitə, tələbat, maraq, istedad
- predmet, nəticə, maraq, hərəkət

404 İnsanın həyatının əzəldən Allah və ya varlığın obyektiv qanunları tərəfindən müəyyən edildiyini söyləyən təlim necə adlanır

- providensializm
- fatalizm
- volüntarizm
- ekzistensializm
- kreasionizm

405 Sosiallaşma prosesi nəyə deyilir

- istehsal prosesinə
- şəxsiyyətin formalaşmasına
- cəmiyyətin qərarlaşmasına
- dövlətin meydana gəlməsinə
- davranış prosesinə

406 İnsanların davranışının hərəkətverici qüvvəsini psixi olanda görəndən hansıdır

- naturalizm
- freydizm
- ekzistensializm
- personalizm
- hermenevtika

407 Kompüter texnologiyaları insanın inkişafında hansı problemləri yaradır?

- əksinə, insanı daha da mükəmməlləşdirir
- insanın daxili aləminin formalaşmasında konkret sosial reallığın rolunun azalmasına səbəb olur
- insanın daxili aləminin formalaşmasında tədrisin rolunun azalmasına səbəb olur
- insanın daxili aləminin formalaşmasında virtual reallığın rolunun azalmasına səbəb olur
- insanın daxili aləminin formalaşmasında ailə tərbiyəsinin rolunun azalmasına səbəb olur

408 Hazırda yeni informasiya texnologiyalarının tətbiqi şəraitində hansı reallıq qlobal miqyas alır?

- panteist reallıq

- subyektiv reallıq
- obyektiv reallıq
- sosial reallıq
- heç biri

409 Elmlərin təbiət haqqında (təbiətşünaslıq– scienc və insan, cəmiyyət, mədəniyyət haqqında (humanitar elmlər–humanities) kimi bölgüsü hansı dövrdə gerçəkləşdi?

- XVIII əsrin sonlarında
- XIX əsrin sonlarında
- XVII əsrin ortalarında
- XX əsrin ikinci yarısında
- XX əsrin əvvəllərində

410 Hansı məktəbin nümayəndələri elmi idrakı təbiət haqqında elmlər (die Natwissenschaften) və ruh haqqında elmlər (die Geisteswissenschaften) deyə iki sahəyə bölürdülər?

- Sensualistlər
- Neokantçılar
- Rəssionalistlər
- Neopozitivistlər
- Ekzistensialistlər

411 Neokantçılar ruh haqqında elmlər də ruh deyərəkən nəyi nəzərdə tuturdular?

- Şüuru
- Mədəniyyətlə bağlı hər şeyi
- Psixikanı
- İnsanla bağlı hər şeyi
- Elə ruhu

412 V.Vindelband və QRikkert hansı filosofun davamçılarıdır?

- Sokratın
- Kantın
- Hegelin
- Feyerbaxın
- Aristotelin

413 Cəmiyyətdə heç bir obyektiv qanun yoxdur və ola da bilməz, çünki buradakı bütün hadisələr fərdi, təkrarolunmaz xarakter daşıyır fikri hansı filosoflara məxsusdur?

- Sokrata və Demokritə
- V.Vindelband və QRikkertə
- K. Marks və F Engelsə
- Kant və Hegelə
- Platona və Aristotelə

414 Hansı idrakın məzmununda həqiqi biliklər ilə dəyərlər - mənalar məqamı və subyektivlik üzvi surətdə birləşir?

- Rəssional idrakın

- Sosial idrakın
- Elmi idrakın
- Adi gündəlik idrakın
- Hissi idrakın

415 Elmin inkişafının hansı mərhələsi metodoloji plüralizm dövrü kimi nəzərdən keçirilir?

- Neopozitivist mərhələ
- Postneoklassik mərhələ
- Klassik mərhələ
- Qeyri-klassik mərhələ
- Postmodernist mərhələ

416 Sosiallıq anlayışına olan əsas yanaşmaları təhlil edərək, özünün hadisəli yanaşma adlandırdığı mövqeyini təklif edən filosof hansıdır?

- K.Marks
- Y.Reznik
- K.Tsiolkovski
- V.Vindelband
- İ.Kant

417 İnsanın maşın kimi səciyyələndirildiyi Leviafan əsərinin müəllifi hansı filosofdur?

- V.Vindelband
- T.Hobbs
- J.Lametri
- R.Dekart
- V.Diltey

418 Hansı cərəyanın nümayəndələri elmi həm təbii, həm də sosial aləmin sirlərinin qapısını açma bilən bir qüvvə kimi qiymətləndirirdilər?

- Aqnostiklər
- Rasionalistlər
- Sensualistlər
- Marksistlər
- Neokantçılar

419 Humanitar elmlərin nəzəri-idraki müstəqilliyini qəti müdafiə edən, amma bununla yanaşı, təbii elmlərin humanitar elmlər üçün nümunə kəsb etdiyini söyləyən məşhur alman tədqiqatçısı kimdir?

- V.Vindelband
- V.Diltey
- J.Lametri
- T.Hobbs
- R.Dekart

420 86-ci ildə özünün məşhur çıxışında humanitar və təbii elmlərin hüquqlarını praktiki olaraq bərabərləşdirən alim kimdir?

- V.Vindelband

- H.Helmholts
- J.Lametri
- T .Hobbs
- V.Diltey

421 Dəqiq elmlərin metodologiyası və metodlarından istifadə edərək, sosial elmləri təbiətşünaslığın nümunəsi əsasında yenidən qurmağa çağıran cərəyan hansıdır?

- Sinergetika
- Pozitivizm
- Neokantçılıq
- Ekzistensializm
- Rəssionalizm

422 Pozitivist metodologiyasının təsdiqlənməsində Qərbin sosial elmində geniş vüsət almış hansı hadisə mühüm rol oynadı?

- Antiqlobalizm hərəkatı
- "Biheviorist" və ya "bihevioral" inqilab
- Sinergetik yanaşma
- Elmi-texniki tərəqqi
- Qlobalistika

423 Pozitivizmə qarşı reaksiya ilk növbədə Qərbin sosial və humanitar elmlərində hansı cərəyanlarının yayılmasında özünü biruzə verdi?

- Industrializm və postindustrializm
- Postbiheviorizm və postpozitivizm
- Biheviorizm və hermenevtika
- Neokantçılıq və neoplatonizm
- Rəssionalizm və sensualizm

424 Siyasət mahiyyət etibarilə nədir

- Ayrı-ayrı məsələlərin təcrübədən keçirilməsidir
- Cəmiyyətin müxtəlif sahələrinin tənzim edilməsi və idarə olunmasıdır
- Maddi dəyərlərin istehsalının təzahürüdür
- Müxtəlif əlaqələr və münasibətlərin inkişafı üçün xidmət göstərilməsidir
- Yaradıcılığın inkişafı üçün səy göstərilməsidir

425 Siyasəti səciyyələndirən cəhətləri göstərin

- Optimizm, obyektivizm, pragmatizm
- Universallıq, ümumilik, hər bir ictimai sahəyə təsir etmək
- Ardıcılıq, davamlılıq
- Mütənasiblik, mənəvilik
- Determinlik, relyativizm

426 Müasir cəmiyyətin siyasi həyatında əsas ideoloji istiqamətlər

- Siyasi idealizm, plyuralizm
- Mühafizəkarlıq, radikalizm, liberal-demokratizm

- Marksizm, maoizm, sosializm
- Mərkəzçilik, kosmopolitizm
- Mərkəzçilik, anarxizm

427 Cəmiyyətin siyasi sisteminin əsas tərkib hissələri

- Millətlər, etnik qruplar
- Dövlət, siyasi partiyalar, digər ictimai və siyasi qurumlar
- Ayrı-ayrı insanlar və qruplar
- Sınıflar, sosial qruplar
- İctimai təbəqələr silklər

428 Cəmiyyətin siyasi sisteminin əsas və aparıcı rol oynayan ünsürü nədir

- Siyasi partiya
- Dövlət
- Kollektiv
- Bəşər övladı
- İctimai-siyasi hərəkat

429 Monarxiya idarəetmə forması olaraq nəyi bildirir

- Yüksək intellektə malik olan şəxslərin kollektiv idarəçiliyini
- Hakim sülaləni təmsil edən bir şəxsin əlində cəmləşdirilmiş hakimiyyəti
- Bir qrup siyasi həmfikirilərin hökmranlığını
- Ayrı-ayrı sınıfların nümayəndələrinin hakimiyyəti həyata keçirməsini
- Hərbi və mülki şəxslərin birgə hakimiyyətini

430 Xalqın hakimiyyətə sahib çıxması hansı idarəetmə üsulu ilə bağlıdır

- oxlokratiya
- respublika
- plutokratiya
- avtokratiya
- timokratiya

431 Siyasi rejim adı altında nə başa düşülür

- Dövlət hakimiyyətinin siyasi partiyalarla vəhdət təşkil etməsi
- Dövlət hakimiyyətinin həyata keçirilməsinin üsul və vasitələrinin məcmusu
- Siyasi sistemin fəaliyyət göstərməsi mexanizmi
- Siyasi sistemin ünsürləri arasındakı əlaqələr
- Siyasi sistemin ünsürü olan siyasi partiyaların inkişafı

432 Əsas siyasi rejim növlərinin adlarını göstərin

- Monarxiya, teokratiya
- Totalitarizm, avtoritarizm, liberalizm, demokratiya
- Plutokratiya, timokratiya
- Oxlokratiya, sentrizm
- Faşizm, kommunizm

433 Siyasi fenomen olaraq demokratiya harada yaranmışdır

- Qədim Çin
- Qədim Yunanıstan
- Qədim Babilistan
- Qədim Misir
- Qədim Roma

434 Cəmiyyətin mənəvi həyatının strukturunu təşkil edən əsas ünsürlər

- İctimai rəy, ictimai sorğu
- Mənəvi tələbat, mənəvi dəyərlər, mənəvi tələbatın ödənilməsi
- İnsan beyini, şüur
- Təxəyyül, hafizə
- Intuisiya, fərziyyə

435 Struktur baxımından mənəvi istehsalın hansı əsas növləri fərqləndirilir

- Hüquqi, texniki, psixoloji
- Elmi, estetik, dini
- Sosial ,siyasi
- Ekoloji, fizioloji
- Rasional, irrasional, empirik

436 Elmin əsas aparıcı funksiyası hansıdır

- dünya görüşü
- izahedici
- əməli-praktiki
- proqnostik
- sosial yaddaş

437 Elmi dünyagörüşü hansı cəhətlərə malikdir

- Təqlidilik, mütənasiblik
- Obyektivlik, sistemlilik, məntiqilik
- Sabitlik, dayanıqlılıq, varislik
- Tələbatlara uyğunluq, ardıcılıq
- Mənəvilik, qlobal səciyyə daşması

438 İncəsənətin əsas funksiyası hansıdır

- Memorial
- Estetik
- İdrakı
- Tərbiyəvi
- Aksioloji

439 Estetikliyin yaranmasının obyektiv əsası nədə təzahür edir

- Qanunçuluq, elmlilik, pragmatiklik
- Ölçü, harmoniya, simmetriya, tamlıq

- Sabitlik, varislik, ardıcılıq
- Rasionallıq, praktiklik,
- Məhsuldarlıq, maddilik, mənəvilik

440 Dini təşkil edən əsas elementlər hansılardır

- Dini hafizə, dini əhval-ruhiyyə, dini qavrayış
- Dini şüur, dini pərəstiş, dini təşkilatlar
- Dini idrak, dini fəaliyyət, dini təqlidmə
- Dini etika, dini estetika, dini hüquq
- Dini rasionallıq, dini empirizm, dini relyativizm

441 Cəmiyyətin siyasi həyatı nəyin əsasında qurulur?

- müxtəlif təşkilat və təşkilatların əlaqələri əsasında
- müxtəlif sosial qüvvələrin siyasi fəaliyyəti əsasında
- Ayrı-ayrı fərdlərin yaradıcılığı əsasında
- İnsanların maddi fəaliyyəti əsasında
- əxlaq mədəniyyəti əsasında

442 Siyasi şüurun səviyyələri hansılardır?

- Mədəni, humanitar
- Adi-gündəlik, nəzəri
- Aksioloji, praksoloji
- Neytral, konformist
- Spesifik, müəyyənedici

443 Asiya istehsal üsulu problemini kim işləyib hazırlamışdır?

- Platon
- Marks
- Makiavelli
- Russo
- Hegel

444 Mərkəz və əyalət arasında qanunvericilik hakimiyyətinin bölüşdürülməsi hansı ictimai - siyasi səciyyə daşıyan nəzəri məsələni ifadə edir?

- Siyasi sistem
- Dövlət quruluşu
- İnzibatçılıq
- Mərkəzlilik
- Siyasi rejim

445 Vətəndaş cəmiyyəti ideyasını kim ilk dəfə olaraq irəli sürmüşdür?

- KMarks
- Siseron
- Platon
- CLokk
- ŞMonteskye

446 Elmin özünəməxsusluğu nədə özünü bildirir?

- Mənəvi fəallıq kimi təzahür etməsində
- Həm biliklər sistemi, həm də sabit sosial institut kimi çıxış etməsində
- Təbiətin təsvir və izah edilməsində
- Cəmiyyətin təsvir və izah edilməsində
- İnsanın təsvir və izah edilməsində

447 Bir sinfin digərini istismar etmə məşını kimi dövləti səciyyələndirən kimdir?

- Hegel
- K.Marks və F.Engels
- T.Hobbs
- B.Spinoza
- A.Toynbi

448 Tarixi materializmə əsasən siyasətin mahiyyəti nədə ifadə olunur?

- iqtisadi-təsərrüfatçılıq fəaliyyətində vergi tutulmasının prioriteti
- iqtisadi baris üzərində üstqurum
- iqtisadiyyat və sosial sferanın vəhdəti
- əməyə tələbatın mütləqləşdirilməsi
- tərbiyyə və maarifçiliyin eyniləşdirilməsi

449 İnsanın sosiallaşmasını nə təmin edir?

- təxəyyülün inkişafı
- insanda mənəvi mədəniyyətin formalaşması
- insanda iqtisadi mədəniyyətin formalaşması
- insanda siyasi, estetik xüsusiyyətlərin formalaşması
- insanda elmi yaradıcılığa qabiliyyətin formalaşması

450 İncəsənət əsərlərinin təyinatı nədən ibarətdir?

- psixoloji tarazlıq
- estetik həzzalma
- elmi müəyyənlik
- sosial ədalət
- maddi müstəqillik

451 Sitayişin təyinatı nədən ibarətdir?

- simvolik hərəkətlər vasitəsilə təxəyyül edilən yaxud real mövcud olan
- obyektlərə təsir etmə cəhdi
- xüsusi mənəvi ab-havanın formalaşması
- dindarların birləşməsi, dini ideologiyanın yaranması
- insanların dini şüurunun formalaşması və inkişafı

452 Siyasi fəlsəfənin ən mühüm problemi hansıdır?

- Siyasi ideologiyanın olmaması
- Hakimiyyət problemi

- İnsanın tələbatları ilə bağlı olan problem
- əmək münasibətlərinin uzlaşdırılmaması
- Maddi və ideal arasında ziddiyyət

453 Ancaq legitimliyi təqdirdə siyasi hakimiyyətin sabit olması haqqında fikir kimə məxsusdur?

- O.Kont
- S.Lipset
- K.Marks
- L.Uayt
- M.Veber

454 Siyasi həyata mənəvi mədəniyyətin təsir etmə amillərindən biri nədir?

- əmək tərbiyəsi
- ayrı-ayrı fərdlərin sosiallaşması və formalaşması
- İqtisadi mədəniyyətin formalaşması
- Mənəvi və sosial sferaların qarşılıqlı təsiri
- Maarifçilik fəaliyyətinin tərbiyə fəaliyyəti üzərində prioriteti

455 Siyasi şüur nəyin əsasını təşkil edir?

- Millət və xalqların mənəvi mədəniyyətinin
- Sınıf, sosial qrup və ayrı-ayrı şəxslərin siyasi davranışının
- Dövlət, siyasi partiya və təşkilatların ideoloji həyatının
- Müxtəlif ictimai qrup və təsisatların sosial statusunun
- İctimai həyatın maddi münasibətlərin

456 İnsan hüquqları haqqında ümumi bəyannamə (0 dekabr 98 il) nəyin əsasını təşkil edir?

- Cəmiyyətin inkişafının maddi şərtlərinin
- Liberal-demokratik ideologiyanın
- Cəmiyyətin inkişafının dövlət proqramının
- Yeni iqtisadi proqramların işlənməsinin
- Ekoloji hərəkatın

457 Burjua liberalizminin tənqidçisi kimdir?

- N. Makiavelli, J-J Russo, ŞMonteskye
- EBerk, KMarks, FEngels
- Herder, Hegel, Feyerbax
- L.Uayt, OKont, QTarel
- T.Kun, M.Veber, İ Lakatoş

458 Burjua –liberalist ideologiyasının tənqidçiləri sırasında kim islahatçılığın tərəfdarı olmuşdur?

- K.Marks
- E.Berk
- S. Hantinqton
- Bakunin
- F.Engels

459 FEngelsin fikrincə dövlətin əsas əlamətləri hansılardır?

- iqtisadiyyatın, elmin, mədəniyyətin mövcudluğu
- hakimiyyət aparatının, ərazinin və vergilərin mövcud olması
- maddi və mənəvi dəyərlərə malik olma
- iqtisadi,siyasi və mənəvi mədəniyyətin formalaşmış halı
- istehsal, sosial və ideoloji münasibətlər sisteminin qurulması

460 Legitim zor tətbiq etməklə birinin digəri üzərində hökmranlığını kim dövlət kimi qiymətləndirir?

- MVeber
- Kmarks
- HHegel
- Platon
- NMakiavelli

461 Sosial baxımdan təhlükəli konfliktlərin qarşısının alınması və aradan götürülməsi hansı ictimai institutun vəzifəsinə aid edilir?

- aparıcı siyasi partiyanın
- dövlətin
- bütün cəmiyyətin
- ictimai təşkilat və siyasi partiyaların
- qeyri-dövlət birliklərin və assosiasiyaların

462 Ərazi vahidlərinin separatizmə meyilliliyini dövlət quruluşunun hansı forması azaldır?

- federasiya
- unitar dövlət
- konfederasiya
- monarxiya
- avtokratiya

463 Hakim rejim tərəfindən qəbul etdirilən rəsmi ideologiyanın hökmranlığı hansı siyasi rejimin xüsusiyyətidir

- plutokratiya
- totalitarizm
- avtoritarizm
- demokratiya
- timokratiya

464 Siyasi rejim olan demokratiyanın səbəb və nəticəsi nədir?

- sosial birliyin üzvü olan fərdin özünüdərkli
- vətəndaş cəmiyyəti və hüququ dövlət
- Cəmiyyətdə iqtisadi və təsərrüfatçılıq fəaliyyəti
- tərbiyyə və maarifçilik fəaliyyəti
- geniş insan kütləsinin psixoloji durumu

465 M.Veberin fikrincə vətəndaş cəmiyyətinin mahiyyəti nədən ibarətdir?

- siyasətin, iqtisadiyyatın və mədəniyyətin qovuşmasında
- hakimiyyət, cəmiyyət və insanın optimal şəkildə uyğunlaşması
- iqtisadi inkişafın strategiyasının müəyyənləşdirilməsində
- dövlət və şəxsiyyətin funksiyalarının bölünməsində
- maddi və mənəvi amillərin birləşməsində

466 Mənəvi tələbatın ödənilməsi nəyin strukturuna aiddir?

- cəmiyyətin bütün tələbatların
- cəmiyyətin mənəvi həyatının
- sosial sistemin və münasibətlərin
- istehsalat-təsərrüfatçılıq fəaliyyətinin
- siyasi sistem və münasibətlərin

467 Nəzəri idraka aiddir

- analogiya
- induksiya
- müşahidə
- sınaq
- ölçü

468 Ayrı-ayrı müddələrdən daha ümumi xarakterli müddələrə keçid adlanır

- abstraksiya
- induksiya
- deduksiya
- analogiya
- modelləşdirmə

469 Fikirdə hissələrin tam şəklinə gətirilməsinə deyilir

- analogiya
- sintez
- təhlil
- korrelyasiya
- eyniləşdirmə

470 Bir predmetə xas olan bəzi xüsusiyyətlərin buna oxşar digər predmetə fikrən köçürülməsinə deyilir

- sintez
- analogiya
- ümumiləşdirmə
- modelləşdirmə
- abstraksiya

471 Həqiqət

- Zamanın müqəddəsləşdirdiyi ənənədir
- İdrak obyektinə uyğun gələn mühakimədir
- Hamının razılaşdığı mühakimədir
- Avtoritetin fikridir

- Dalanın sonundakı işıqdır

472 Təfəkkürün empirik fakt olmadıqda belə həqiqəti dərk etmək qabiliyyəti

- Intellektdir
 Məntiqdir
 Ağıldır
 Dərrakədir
 Intuisiyadır

473 Yanılma

- bilərəkdən formalaşdırılan səhv nöqtəyi-nəzər
 İdrak obyektinə uyğun gəlməyən mühakimədir
 əsaslandırılmamış mühakimədir
 əlverişli olmayan yanaşmadır
 yad fikirdir

474 Obyektiv həqiqət

- ətraf aləmlə şərtlənir
 İdrak obyektinə uyğun şərtlənir
 Dərk edən insanın maddi maraqları ilə şərtlənir
 Dərk edən şəxsin orqanizmi ilə şərtlənir
 Xarici (kənar) amillərlə şərtlənir

475 Mütləq həqiqət

- rədd edilməz fikirdir
 bitkin və dəqiq bilikdir
 qeyri-məhdud həqiqətdir
 təkzibolunmaz hökmdür
 qəti hökmdür

476 Nisbi həqiqət

- Zamanca dəyişilən fikirdir
 Natamam və qeyri-dəqiq bilikdir
 Ehtimali hökmdür
 İnsanın keçici maraqları ilə şərtlənən bilikdir
 Mümkün olan həqiqətdir

477 Əbədi həqiqət

- nəsillərin təcrübəsi ilə təsdiqlənir
 idrak obyektində dəyişməz olana uyğundur
 heç vaxt dəyişməyəcək
 zamanın dönməzliyi ilə şərtlənir
 dəyişilməz nöqtəyi-nəzərdir

478 Konkret həqiqət

- dəqiq verilmiş şərtlər daxilində konkret əşyalar haqqında bilikdir
- obyektə və onun dərk edilmə sərhədləri müəyyənlanmış həqiqətdir
- əyani həqiqətdir
- təsərrüfatlı təsvirdir
- ətraflı təsvirdir

479 Həqiqətin sübut edilməsi

- mövcud nəzəriyyələr çərçivəsində təkzib olunmazlığı deməkdir
- Həqiqətlə onun obyektə arasında uyğunluğun aşkarlanması
- Onun faydalılığının üzə çıxması
- Onun cəlbədiciliyi
- əksəriyyətin onunla razılaşması

480 Biliyin sübut edilməsinin əsas üsulları

- Bunların heç biri deyil
- Eksperimental təsdiq və məntiqi əsaslandırma
- Ona əyani forma verməkdir
- Mütəxəssislərin fikirlərinə müraciət etməkdir
- Səsvermədir

481 Həqiqətin meyarı

- Ümumi razılaşmalardır
- İnsanların praktik fəaliyyətidir
- Onun isbatıdır
- Alimlərin nüfuzlu rəyidir
- İnsanın intuisiyasıdır

482 Həqiqətin korrespondent (uyğunluq) nəzəriyyəsi

- Marksa məxsusdur
- Aristotələ
- Parmenidə
- Demokritə
- Dekarta

483 Həqiqət Koherent nəzəriyyəyə görə həqiqət

- Biliyin öz tərkib hissələri üzrə diferensiasiya edilməsidir
- Biliyin daha ümumi bilik sistemi ilə ziddiyyətsizliyidir
- Daxilən ziddiyyətsiz bilikdir
- Daha ümumi bilikdən məntiqi nəticə kimi alınan bilikdir
- Xüsusi biliyin daha ümumi biliklə əlaqələndirilməsidir

484 Həqiqətin pragmatik konsepsiyası

- Səsvermə ilə qəbul edilmiş biliyi
- İnsana fayda gətirən biliyi həqiqət hesab edir
- məntiqi cəhətdən ziddiyyətsiz biliyi
- Müşahidə vasitəsi ilə təsdiqlənən biliyi

- Eksperimental olaraq yoxlanmış biliyi

485 XX əsrin elm fəlsəfəsində həqiqət problemi

- Tədqiqatçıların subyektiv xüsusiyyətlərindən asılı bir anlayış kimi nəzərdən keçirilməyə başlandı
- Biliyin ayrı-ayrı elementlərinə münasibətdə
- Biliyin gerçəkliyə münasibəti baxımından
- Mücərrəd bir anlayış kimi
- Ideal modellərin qurulması problemi kimi

486 Məntiqi pozitivistlər həqiqət anlayışı əvəzinə

- Qismən təkzib etmə anlayışlarından istifadə edirdilər
- Qismən təsdiqlənmə
- Qismən yerdəyişmə
- Qismən istisna etmə
- Qismən əvəz etmə

487 Verifikasiya prinsipi

- Rasionalizmlə empirizm arasında demarkasiya (ayırım prinsipidir)
- Elmi biliyi qeyri-elmi hökmlərdən ayırmaq vasitəsidir
- Elmi biliklə dini etiqadı ayırmaq vasitəsidir
- Təbiətşünaslığı humanitar elmlərdən ayırmağın kriterisidir
- Biliyin həqiqətlik dərəcəsini müəyyənləşdirmək prinsipidir

488 Falsifikasiya prinsipi elmlərin kriterisidir

- BRasselın nəzəriyyəsində
- KPopperin nəzəriyyəsində
- RKamapın nəzəriyyəsində
- MHaydeggerin nəzəriyyəsində
- LVitgenşteynin nəzəriyyəsində

489 İkili həqiqət haqqında təlimin mahiyyəti nədən ibarətdir

- Etiqad və biliklə Allah dərk edilir
- Etiqad və bilik bir-birini tamamlayır
- Etiqadın həqiqəti dinin əsasıdır
- Ağılın həqiqəti elmin əsasıdır
- Etiqad və bilik bir-birini istisna edir

490 Dekart həqiqətin meyarını nədə görür

- Sxolastik fəlsəfədə
- Biliyin zəkada şübhə oymamasında
- Təcrübədə yoxlamaqda
- Müqəddəs yazılarda
- İdrakın obyektinə biliyin uyğun gəlməsində

491 Predmeti tam həcmdə əks etdirməyən həqiqət necə adlanır

- Obyektiv həqiqət
- Nisbi həqiqət
- Intuitiv həqiqət
- Mütləq həqiqət
- Subyektiv həqiqət

492 Həqiqəti birbaşa dərk etmə qabiliyyəti necə adlanır

- Qavrayış
- Intuisiya
- Intellekt
- Duyğu
- Müşahidə

493 Dünyanı olduğu kimi əks etdirən bilik necə adlanır

- Fantaziya?
- Həqiqət
- Yanılma
- Yalan
- Illuziya

494 Məzmunu insandan asılı olmayan bilik necə adlanır

- Intuitiv həqiqət?
- Obyektiv həqiqət
- Subyektiv həqiqət
- Nisbi həqiqət
- Mütləq həqiqət

495 Marksist fəlsəfə həqiqətin meyarını nədə görür

- Ağılda
- Praktikada
- Etiqadda
- Intuisiyada
- Hisslərdə

496 Praktikanın idrak prosesində rolu hansıdır

- Praktika ətraf aləmin dəyişdirilməsinə yönəlmiş fəaliyyətdir?
- Praktika idrakın mənbəyi və həqiqətin meyarıdır
- Praktika təbiətin dəyişdirilməsinə yönəlmiş mənəvi fəaliyyətdir
- Praktika bilik əldə etməyə yönəlmiş elmi eksperimentdir
- Praktika bilik əldə etməyə yönəlmiş maddi fəaliyyətdir

497 Dünya haqqında mötəbər bilik əldə etməyin mümkün olmadığını vurğulayan cərəyan hansıdır

- naturalizm
- skeptisizm
- ateizm
- rasioanzim

empirizm

498 mütləqlik, nisbilik, obyektivlik, konkretlik nəyin əsas xassəsidir

- hipotezin
 həqiqətin
 materiyanın
 zamanın
 nəzəriyyənin

499 Ziddiyətsizlik elmiliyin aşağıdakı meyarına aiddir

- rasionall
 məntiqi
 empirik
 estetik
 pragmatik

500 Əgər nəzəriyyənin pronozlaşdırdığı empirik nəticələr praktikada sübuta yetməyirsə, onda nə deyirlər

- biliyin rasionallşması
 biliyin falsifikasiyası
 biliyin verifikasiyası
 biliyin aprobasiyası
 nəzəriyyə və təcrübənin konqruentliyi

501 Falsifikasiya etmək mümkün deyil

- Masonların mövcudluğunu
 Allahın mövcudluğunu
 qara qu quşlarının olmasını
 Marsda həyatın olmasını
 Atlantidanın mövcudluğunu

502 Koqerentlik nədir

- Yoxlanılmış biliykdən istifadə
 biliyin özü-özü ilə uzlaşması
 biliyin yeni problemləri qoymaq qabiliyyəti
 Biliyin estetik cazibəliyi
 Biliyin təkzibedilməzliyi

503 Marksizm fəlsəfəsində həqiqətin meyarı nədir

- Sübuta yetmə
 praktika
 elm
 Gerçəklik
 Din

504 Həqiqətin pragmatik konsepsiyasına görə həqiqət

- Biliyin həqiqiliyinə əsaslandırılmış inam
- Problemlərin uğurlu həllində köməklik eüdən faydalı bir şey
- alimlər arasında razılaşımadır
- biliyin gerçəkliyə uyğun gəlməsi
- əvəlki biliklərə uyğun gələn elmi fəaliyyət məhsulu

505 Həqiqətin bilavasitə məntiqi arqumentlərə müraciət etmədən dərki necə adlanır

- qavrayış
- intuisiya
- intellekt
- seyr
- müşahidə

506 Əsaslandırılması zəruri olan elmi fərziyyə necə adlanır

- anlayış
- hipotez
- əqlinəticə
- nəzəriyyə
- mühakimə

507 Dekart həqiqətin meyarını nədə görürdü

- Sxolastikadan alınmış biliklərdə
- Zəkanın şübhə etmədiyi biliklərdə
- Müqəddəs kitabdan alınmış biliklərdə
- İdrakın predmeti ilə üst-üstə düşən biliklərdə
- Təcrübədə yoxlamadan keçmiş biliklərdə

508 Praqmatizm həqiqətə hansı tərif verir

- həqiqət dərklə olunmaz bir şeydir
- həqiqət faydalı bir şeydir
- həqiqət sübut olunmuş bir şeydir
- həqiqət vərdis etdiyimiz bir şeydir
- həqiqət reallığa uyğun bir şeydir

509 FBekon hansı konsepsiyanın tərəfdarı idi

- həqiqətin ikiliyinin
- həqiqətin nisbilyinin
- həqiqətin mütləqliyinin
- həqiqətin ölçətmazlığının
- həqiqətin konvensionallığının

510 Həqiqi və praktiki faydalı həqiqətlərin əldə edilməsi metodu kimi Dekart nəyi göstərirdi

- dialektik metodu
- rasiyal deduksiyası
- seyredici analizi
- empirik intuisiyası

- spekulativ sintezi

511 Avqustinin konsepsiyasında həqiqətin meyarı nə idi

- eksperiment
 belə meyar yox idi
 təcrübə
 zəka
 vəhy

512 Məntiqi anlamın ali pilləsi, fəlsəfi düşünən, ümumiləşdirmələrlə əməliyyat aparan və həqiqəti daha dərindən dərk edən idrak hansıdır

- bunlardan heç biri
 Zəka
 əql
 hiss
 intuisiya

513 Həqiqət dərk edən subyektədən asılı olmadığına görə o,

- mücərrəddir
 obyektivdir
 subyektivdir
 mütləqdir
 konkretir

514 Qnoseologiyada mənasına görə həqiqətin əksi olan anlayış hansıdır

- illüziya
 yanlış
 təbliğat
 mühakimə
 səhv

515 Əsas vəzifəsi obyektə tədqiqatçı arasında məsafəni aradan qaldırmaq olan metod hansıdır?

- Dialektik metod
 Hermenevtik metod
 Strukturalizm
 Kulturoloji metod
 Psixoloji metod

516 Sosial idrakın obyektinə dedikdə nə başa düşülür?

- insanın dərkini
 cəmiyyətin dərkini
 bütün aləmin dərkini
 fəlsəfənin dərkini
 təbiətin dərkini

517 Sosial idrakın spesifikasiyası nədədir?

- heç bir spesifikasi yoxdur, adi idraktır
- burada obyekt rolunda idrak subyektlərinin özlərinin fəaliyyəti çıxış edir
- burada obyekt rolunda cəmiyyət çıxış edir
- burada obyekt rolunda bütün aləm çıxış edir
- burada obyekt rolunda insanın təfəkkürü çıxış edir

518 Sosial idrakın obyektini ilə bağlı çətinliklərin əsas səbəbi nədir?

- cəmiyyətin dərkini qeyri-mümkün olması
- cəmiyyətin çoxtərəfliliyi və müxtəlif keyfiyyətliliyi
- təbiətin açılmamış sirləri
- ictimai şüurun formaları
- insasların mədəni cəhətdən geri qalması

519 Hermenvitikanın mahiyyəti nədir?

- "Təsdiq etmək", "vurğulamaq"
- "İzah etmək", "mənalandırmmaq"
- "Göstərmək", "işarə etmək"
- "Adlandırmaq", "təsvir etmək"
- "İnkər etmək", "rədd etmək"

520 Aşağıdakılardan hansı sosial idrakın subyektidir?

- insanların maraqları:
- insan
- cəmiyyət
- sosial gerçəklik
- qrup

521 Sosial gerçəklik dedikdə nə başa düşülür?

- sosial təsisatlar
- cəmiyyət
- bütün aləm
- təbiət
- elm

522 Qərb sosiologiyasında bu gün müasir sosial reallığı bu və ya digər dərəcədə izah edən özürferent sistemlər nəzəriyyəsi nin müəllifi kimdir?

- P Sorokin
- N.Luman
- E.Dürkheim
- QZimmel
- M Veber

523 Sosial idrakın subyektiindən danışarkən hansı amil nəzərə alınmalıdır?

- şüurluluq faktoru
- şəxsiyyət faktoru
- obyektivlik faktoru

- insanın fərd olması
- intellekt

524 Qərb sosiologiyasında bu gün müasir sosial reallığı bu və ya digər dərəcədə izah edən Strukturasiya nəzəriyyəsi nin müəllifi kimdir?

- M Veber
- E Giddens
- EDürkheym
- NLuman
- QZimmel

525 Cəmiyyətin və insan fəaliyyətinin varlığının əsası kimi ədalətlik ideyası faktorunu hansı filosof irəli sürmüşdür?

- EFromm
- Platon
- Müqəddəs Avqustin
- Hegel
- Kant

526 Cəmiyyətin və insan fəaliyyətinin varlığının əsası kimi sosial xarakter faktorunu hansı filosof irəli sürmüşdür?

- Platon
- E.Fromm
- Hegel
- Aristotel
- ŞMonteskyö

527 Cəmiyyətin və insan fəaliyyətinin varlığının əsası kimi ilahi niyyət faktorunu hansı filosof irəli sürmüşdür?

- Akvinalı Foma
- Müqəddəs Avqustin
- E.Fromm
- P.Çadayev
- Hegel

528 Cəmiyyətin və insan fəaliyyətinin varlığının əsası kimi mütləq ideya faktorunu hansı filosof irəli sürmüşdür?

- Platon
- Hegel
- Feyerbax
- ŞMonteskyö
- EFromm

529 Cəmiyyətin obyektiv qanunlarını qəbul etməyən filosoflar aşağıdakılardan hansılardır?

- V.Arşinov və APançenko
- V.Vindelband və Q.Rikkert

- F.Bekon və RDekart
- Ş.Monteskyö və PÇaadayev
- K.Marks və FEngels

530 Sosial idrakın aksioloji tərəfi dedikdə nə başa düşülür?

- sosial idrakın təbiəti
- qiymətli yanaşma
- subyektin şəxsi təcrübəsi
- sosial idrakda ictimai praktikanın rolu
- ictimai təzahürlərin idrakı

531 Sosial idrakın ontoloji tərəfi dedikdə nə başa düşülür?

- Sosial idrakın ontoloji tərəfi bütövlükdə fəlsəfinin inkişaf qanunauyğunluqlarını və tendensiyalarını izah edir
- Sosial idrakın ontoloji tərəfi cəmiyyətin varlığını, onun inkişafının qanunauyğunluqlarını və tendensiyalarını izah edir
- Sosial idrakın ontoloji tərəfi sosial fəlsəfinin inkişaf qanunauyğunluqlarını və tendensiyalarını izah edir
- Sosial idrakın ontoloji tərəfi təbiətin varlığını, onun inkişafının qanunauyğunluqlarını və tendensiyalarını izah edir
- Sosial idrakın ontoloji tərəfi insan şəxsiyyətini, onun inkişafının qanunauyğunluqlarını və tendensiyalarını izah edir

532 Qərb sosiologiyasında bu gün müasir sosial reallığı bu və ya digər dərəcədə izah edən sosial mobillik və ya inteqral sosiologiya nəzəriyyəsi nin müəllifi kimdir?

- E Giddens
- P Sorokin
- EDürkheym
- NLuman
- QZimmel

533 Materiyanın ali hərəkət forması kimi ən mürəkkəb idrak obyektini hansıdır?

- fəlsəfə
- cəmiyyət
- təbiət
- siyasət
- din

534 Subyektlə obyektin dixotomiyası nəyin hesabına aradan qaldırılır?

- təbiət qanunlarının
- subyektin şəxsi təcrübəsinin
- hüquqi qanunların
- insanın fəaliyyətinin
- işlək qanunların

535 Paradiqma sözü yunancadan tərcümədə nə deməkdir?

- nəzəriyyə
- nümunə

- təcrübə
- idrak
- təlim

536 Paradiqma anlayışını elmə hansı filosof gətirib?

- Hegel
- Kun
- Kant
- Paton
- Aristotel

537 Qərb sosiologiyasında bu gün müasir sosial reallığı bu və ya digər dərəcədə izah edən Sosial sistemlər nəzəriyyəsi nin müəllifi kimdir?

- M .Veber
- T. Parsons
- E.Dürkheym
- N.Luman
- Q.Zimmel

538 Qərb sosiologiyasında bu gün müasir sosial reallığı bu və ya digər dərəcədə izah edən Kommunikativ hərəkətlər nəzəriyyəsinin müəllifi kimdir?

- E Giddens
- YHabermas
- NLuman
- QZimmel
- M Veber

539 XX əsr şəraitində marksizmin praktiki şərhinin bütövlükdə utopik olmasının əsas səbəbi nə idi?

- marksizm praktikası heç də utopik deyildi
- əmtəə-pul münasibətlərinin pozitiv potensialının düzgün qiymətləndirilməməsi
- sosial bərabərsizlik
- sosial reallığın inqilabi şəkildə dəyişdirilməsi
- ziddiyyətsiz nəzəriyyələr məntiqinin tətbiqi

540 T. Kun paradiqma anlayışını necə izah edir?

- “Paradiqma ziddiyyətsiz nəzəriyyələr məntiqidir”
- “Paradiqma elmin qarşısında duran problemlərə müəyyən baxış və reaksiya üsuludur”
- “Paradiqma - gerçəliyin ən mühüm əlamətlərini ifadə edən anlayışlar sistemidir”
- “Paradiqma - ən önəmli fəlsəfi kateqoriyadır”
- “Paradiqma sosial reallığın inqilabi şəkildə dəyişdirilməsidir”

541 Mənəvi tələbatlar maddi tələbatardan nə ilə fərqlənir?

- insan onlara əmək prosesində malik olmuşdur
- insan onları anadangəlmə əldə etməmişdir
- insan onlara təlqin nəticəsində olmuşdur
- insan onlara fəvqəltəbii nurlanma ilə malik olmuşdur

- insan onlara təsadüf nəticəsində malik olmuşdur

542 Mənəvi istehsal struktur etibarilə hansı növlərdən ibarətdir?

- psixoloji , fəlsəfi, mənəvi
 elmi, estetik, dini
 hüquqi, iqtisadi
 mənəvi, iqtisadi
 tərbiyəvi, maarifpərvər

543 Mənəvi dəyələrdə nə ifadə olunur?

- ancaq insan zəkasına tabe olan
 insanın ictimai təbiəti, onun mövcud olma şəraiti
 maddi-əşyavi aləm
 şüurun məhsulu olan fantaziya
 ancaq bir qrup insan yarada biləcək bir şey

544 Anlayış, kateqoriya və qanunlar şəklində dünyanı nə əks etdirir?

- hisslər emosiyalar
 elm, elmi yaradıcılıq
 istehsal, insan əməyi
 insanın təxəyyülü, onun fantaziyası,
 fərziyyə, intuisiya

545 Elmin proqnostik funksiyasının artmasının səbəbi nədir?

- elmin maddi və mənəvi amilləri
 müasir global problemlərin bəşəriyyət üçün yaratdığı təhlükə
 siyasətin, iqtisadiyyatın, elmin inkişaf templərinin artması
 iqtisadiyyat və istehsalın artması
 insanın şüurlu varlıq kimi özünəməxsusluğu

546 Elm nəyin informasiya bazasından birini təşkil edir?

- hüququn
 dünyagörüşün
 iqtisadiyyatın
 psixologiyanın
 incəsənətin

547 Fantaziya və xəyal hansı üçün daha səciyyəvidir?

- insan mənəviyyəti
 dünyanın mənimsəməsi üsulu kimi incəsənət
 insan əməyi
 dünyanın mənimsəməsi üsulu kimi elm
 istehsalat-təsərrüfatçılıq fəaliyyəti

548 Dinin yaranması və mövcudolmasının başlıca psixoloji səbəbi

- xöşbəxt həyatın ideoloji əsaslandırılmasının axtarışı
- insanın mənfi emosiya və sarsıntılardan yaxa qurtarmaq istəyi
- istehsal-təsərrüfatçılıq sahəsinin geriliyinin aradan götürülməsi
- sosial ədalətsizlikdən yaxa qurtarmaq
- siyasi ziddiyyətlərin ləğvi

549 Mənəviyyatın mövcudluğu və inkişafının subyekti hansı təsisatdır?

- ayrı-ayrı şəxsiyyət
- cəmiyyətdə belə bir təsisat yoxdur
- istehsalat kollektivləri
- dövlət təşkilatları və müəssisələri
- siyasi partiya və təşkilatlar

550 Mənəviyyatın qiymətləndirici – imperativ funksiyasının mahiyyəti nədən ibarətdir?

- mənəvi qayda, norma və prinsiplərin insan əxlaqının digər formaları ilə qarşılıqlı əlaqəsi
- ictimai həyatın hər bir təzahürünün “ xeyir” və “şər”baxımından qiymətləndirilməsi
- insan və cəmiyyətin inkişafının ən insanpərvər və perspektiv yollarının axtarışı
- insan davranışının tənzimətməsi və fərdin davranışının özünütənzimətməsi üsulu
- mənəvi əxlaqın dəyərləndirmə, norma və qaydalarının formalaşması

551 Fəlsəfənin özünəməxsusluğu nədən ibarətdir?

- fəlsəfə dünyanın mənəvi mənimsəmə üsulunu bildirir
- fəlsəfə məntiqi-nəzəri yolla özünün müddəa və prinsiplərini əsaslandırır
- fəlsəfə öz prinsip və nəticələrini bəyan edir
- fəlsəfə həqiqət və yanlışlığın nisbətini müəyyən edir
- fəlsəfə konkret elmi məlumatlara əsaslanır

552 Aşağıdakılardan hansı mədəniyyəti səciyyələndirir

- Dəyərlərin mövcudluq məkanı
- Bunların hamısı
- İnsanda insani başlanğıcın inkişaf ölçüsü
- İnsanın maddi-dəyişdirici fəaliyyəti
- İnsanın mənəvi yaradıcılıq formaları

553 Mədəniyyət

- Kainatın təkamül qanunlarına tabe olan təbii prosesdir
- Sosial-mənəvi fəaliyyətdir
- Bioloji təkamülün məhsuludur
- Instinktiv fəaliyyətdir
- Maddi istehsalın göstəricisidir

554 İnsanın mövcudluq mühiti kimi mədəniyyətə daxildir

- Bunların heç biri
- İnsana xas olan bütün fəaliyyət formaları
- “Vəhşi” və ya “birinci təbiət”
- Okeanların təki

- Günəş sistemi

555 Mədəniyyətə aiddir

- Toplanmış təcrübəni qoruyub saxlamağın sosial mexanizmləri
- Bunların hamısı
- Dəyişdirici-yaradıcı fəaliyyəti
- “insaniləşmiş” və ya “ikinci təbiət”
- Maddi istehsal fəaliyyəti

556 Aşağıdakılardan hansı elmi biliyin əsas cəhətlərinə aiddir

- həqiqətin spesifik əsaslandırma üsullarının olması, təsdiqolma, obyektin tədqiq metodunun dərk mətni, edilməsi, verifikasiya olma
- elmi biliyin sistemləşdirilmiş olması, həqiqətin spesifik əsaslandırma üsullarının olması, dərk edən subyektin xüsusi hazırlığının olması, obyektin tədqiq metodunun dərk edilməsi
- nəzərilik, sübutaytmə, yoxlana bilmə, obyektin tədqiq metodunun dərk edilməsi
- elmi biliyin sistemləşdirilmiş olması, yoxlana bilmə, sübutaytmə, obyektin tədqiq metodunun dərk edilməsi
- verifikasiya ola bilən, təkzib oluna bilən, nəzərilik, obyektin tədqiq metodunun dərk edilməsi

557 İdraki, praktiki-təsirli funksiya aşağıda göstərilənlərdən hansının funksiyalarına aiddir

- incəsənətin
- elmin
- mədəniyyətin
- dünyagörüşün
- əxlaqın

558 Antistiyentizm nədir

- təhsilin rolunun lazımı qədər qiymətləndirilməməsi
- empirik biliklərin həddindən artıq şişirdilməsi
- nəzəri biliklərin həddindən artıq şişirdilməsi
- idrak nəzəriyyəsi
- elmin differensiasiyası

559 Aşağıda göstərilənlərdən hansı bu gün elmin ən mühüm inkişaf qanunauyğunluqlarını təşkil edir

- idrak vasitələrinin təkmilləşdirilməsi
- elmin differensiasiyası və inteqrasiyası
- elmin differensiasiyası
- elmin inteqrasiyası
- elmin modernləşdirilməsi

560 Elmi biliyin genezisinin ilkin formasını nə təşkil edir

- anlayış
- hipotez
- problem
- nəzəriyyə
- təxəyyül

561 Yunan dilindən tərcümədə problem sözü hansı mənə daşıyır

- axtarış
- çətinlik, maneə
- alqoritm
- şübhə
- məqsəd

562 Əsaslandırılmış hipotez nəyə çevrilir

- təlimə
- nəzəriyyəyə
- elmə
- konsepsiyaya
- paradıqmaya

563 Elmi biliyin təşkilinin ali, ən inkişaf etmiş forması kimi tərif nəyə verilir

- akademiyyəyə
- nəzəriyyəyə
- təlimə
- konsepsiyaya
- elmi məktəbə

564 Nəzəriyyə hansı funksiyaları yerinə yetirir

- dünyagörüşü və proqnostik
- izahetmə və qabaqgörmə
- tərbiyə və idraki
- idrak və izahetmə
- metodoloji və proqnostik

565 Aşağıda göstərilənlərdən hansılar elmi rasionallığın tiplərinə aiddir?

- klassik, müasir, humanist
- klassik, qeyri-klassik, postqeyri-klassik
- klassik, sonrakı klassik, humanist
- sonrakı klassik, humanist, qeyri-klassik
- qeyri-klassik, klassik, müasir

566 Elm nəyə deyilir

- nəzəriyyəyə
- izahədən həqiqətlər və onların sübut edilməsi sisteminə
- qəliz mülahizələr məcmusuna
- adi adamların başa düşmədikləri şeylərə
- alimlərin imtiyazlarına

567 Aşağıda göstərilənlərdən hansı ictimai şüur formasıdır

- mifoloji
- elmi

- utopik
- humanist
- adi- gündəlik

568 Stiyentizm nədir

- elmi rasionallığın tipi
- elmin mədəniyyətin ali mərhələsi kimi qiymətləndirilməsi
- orta əsr fəlsəfəsində cərəyan
- dünyagörüş forması
- elmin subyekt və obyektə bölgüsü

569 Marksizm maddi nemətlər əldə etmək üçün cəmiyyətin təbiətə təsir vasitələrini necə adlandırır

- elm
- məhsuldar qüvvələr
- iqtisadi qüvvələr
- texniki qüvvələr
- maddi-texniki qüvvələr

570 Elmi biliyin aparıcı inkişaf amilinə çevrildiyi sivilizasiya necə adlanır

- qərb
- postsənaye
- aqrar
- texnogen
- sənaye

571 Elmi inqilabların baş verməsi nə ilə əlaqədardır

- yeni elmi kəşflərlə
- yeni elmi paradigmalardan meydana gəlməsi ilə
- yeni elmi təsisatların meydana gəlməsi ilə
- elmin yeni təşkili formalarının meydana gəlməsi ilə
- elmin istehsalatla yeni əlaqələrinin meydana gəlməsi ilə

572 Elmin texnika ilə vahid bir sistemdə birləşməsi nəticəsində istehsalatın xarakterinin radikal şəkildə dəyişməsi necə adlanır

- sosial
- elmi-texniki inqilab
- kompüter inqilabı
- intellektual inqilab
- texniki-texnoloji inqilab

573 Elmin inkişafını bütün sosial problemlərin həllində universal vasitə hesab edən konsepsiya necə adlanır

- rasionizm
- stiyentizm
- romantizm
- personalizm

ekzistensializm

574 Elmin inkişaf yolunda maneəyə çevrilmiş ənənəvi nəzəriyyə və təsəvvürlərin dağıdılması necə adlanır

- stiyentizm
 elmi inqilab
 islahat
 elmi-texniki tərəqqi
 modernləşdirmə

575 Elmi rasionallığın postqeyri-klassik tipinə səciyyəvi olan nədir

- tədqiqatın subyektindən və onun istifadə etdiyi vasitələrdən mücərrədləşmə
 özüninkişafda olan sistemlərin öyrənilməsi
 dünyanın mexaniki mənzərəsinin öyrənilməsi
 ekoloji reallıqların araşdırılması
 alimin tədqiqat vasitələrinin araşdırılması

576 Sosial təsisat kimi elmə nə daxildir

- elmi məktəblər, elmi cərəyanlar, elmi konsepsiyalar
 elm sferasında davranışı təyin edən idarə və sosial normaların məcmusu
 universitetlər, institutlar, akademiya
 cəmiyyətin məhsuldar qüvvələri
 fundamental elmlər, tətbiqi elmlər, ixtisaslaşdırılmış nəzəriyyələr

577 Elmi rasionallığın klassik tipi nə vaxt formalaşmışdı

- antik dövrdə
 XVII-XVIII əsrlərdə
 XIV-XV əsrlərdə
 XIX əsrin sonu- XX əsrin ortalarında
 XX əsrin son rüblüyündə

578 Elmlə istehsalatın qarşılıqlı təsirlərində XIX əsrdə başlamış mərhələni Marks necə adlandırmışdı

- texnoloji inqilab
 elmin cəmiyyətin bilavasitə məhsuldar qüvvəsinə çevrilməsi prosesi
 elmi inqilab
 istehsalat inqilabı
 istehsalatın elmi qabaqlaması

579 Elmi rasionallıq və onun cəmiyyətdə rolu problemi ilə kim məşğul olmuşdu

- sadalananlardan heç biri
 Berqson, Qusserl, Veber
 Marks, Engels, Lenin
 Kant, Fiqte, Şelling
 antik filosoflar

580 Biliklər sistemi kimi nəzəriyyənin məntiqi strukturuna nə daxildir

- obyektin element, əlaqə və tərəflərinin qarşılıqlı təsir qanunları
- əsas anlayışlar və kateqoriyalar
- prinsiplər, postulatlar, aksiomlar
- məntiq qanunları və qaydaları
- köhnə və yeni nəzəriyyə

581 Əsil alimi xarakterizə edən nədir

- elmə məhəbbət
- mücərrəd təfəkkür və yaradıcı təxəyyül qabiliyyəti, peşə bilikləri
- şöhrətpərəstlik
- həqiqəti qoruma
- dərkətməyə can atma

582 Problematizm nə deməkdir

- elmi biliyin genezisinin birinci forması
- elmdə problemliliyin mütləqləşdirilməsi
- dünyanın dərkənilənliyinin inkar edilməsi
- çətinlik, maneə
- hər bir bilik sahəsində elmiliyin meyarı

583 Mənəvi istehsal sahəsi kimi elmin əsas məhsulu nədir

- cəmiyyətin məhsuldar qüvvələri
- anlayışlar, qanunlar, nəzəriyyələr
- sosial norma və mədəni nümunələr
- institutlar və universitetlər
- həqiqət

584 Gerçəkliyin qanunauyğun tərəflərinin mücərrəd-məntiqi anlayışlar, kateqoriyalar və s formasında sistemləşdirilmiş şəkildə dərkinə nə deyilir

- fizika
- elm
- nəzəriyyə
- məntiq
- fəlsəfə

585 Gerçəkliyin sistemləşdirilmiş şəkildə dərkini həyata keçirən mənəvi istehsal növü necə adlanır

- fizika
- elm
- nəzəriyyə
- məntiq
- fəlsəfə

586 Aşağıda göstərilənlərdən hansı elmin funksiyalarına aiddir

- aksiomatik
- izahedici
- humanist

- aksioloji
- praksioloji

587 Elmin gerçəkliyin dərkinin metod və qaydalar sistemini təmsil edən funksiyası hansıdır

- aksiomatik
- praktiki
- humanist
- aksioloji
- praksioloji

588 Elmin situasiyaların proqnozlaşdırılması ilə bağlı olan funksiyası necə adlanır

- praksioloji
- proqnostik
- praktiki
- humanist
- aksioloji

589 Elmi inqilabların strukturu konsepsiyasının müəllifi kimdir

- Hantinqton
- Kun
- Popper
- Lakatos
- Vitqenşteyn

590 T.Kun hansı konsepsiyanın müəllifi olmuşdur

- elmi inqilabların xüsusiyyətləri
- elmi inqilabların strukturu
- elmi inqilabların tarixi
- elmi inqilabların mənşəyi
- elmi inqilabların gedişi

591 T.Kun elmin metodologiyasında hansı anlayışı formulə etmişdi

- nəzəriyyə
- paradiqma
- model
- konsepsiya
- təlim

592 Elmin metodologiyasında paradiqma anlayışını formulə etmiş mütəfəkkir kim olmuşdur

- Hantinqton
- Kun
- Popper
- Lakatos
- Vitqenşteyn

593 Elmi paradiqmanın əvəz olunması necə adlanır

- elmi praktika
- elmi inqilab
- elmi təkamül
- elmi sensasiya
- elmi fiksiya

594 Falsifikasiya prinsipinin müəllifini göstərin

- Hantinqton
- Popper
- Lakatos
- Kun
- Vitqenşteyn

595 Qərb fəlsəfəsinin mədəniyyət sistemində təbiət elmlərinin rolunu mütləqləşdirən cərəyan necə adlanır

- neotomizm
- stiyentizm
- praqmatizm
- ekzistensializm
- pozitivizm

596 Fəlsəfə ilə elmin düzgün qarşılıqlı nisbətini göstərin

- heç bir variant düzgün deyil
- fəlsəfə elmin metodologiyası kimi çıxış edir
- fəlsəfə - elmin nəzəriyyəsidir
- fəlsəfə elmdir
- fəlsəfə ilə elmin bir-biri ilə əlaqəsi yoxdur

597 Elmi idrakın fərqli cəhətlərindən biri hansıdır

- təcrübədə təkzib edilməsi
- praktiki əhəmiyyətlik
- həqiqətə can atma
- metodlardan istifadə etməsi
- təcrübədə təsdiqlənməsi

598 Təbiət elmlərinin və texniki biliklərin ən yüksək mədəni dəyərə malik olduğunu bəyan edən dünyagörüş hansıdır

- empirizm
- Stiyentizm
- Praqmatizm
- Texnisizm
- Antistiyentizm

599 Hər hansı bir predmet sahəsində sistemləşdirilmiş bilik necə adlanır

- Hipotez
- Nəzəriyyə

- Təlim
- Konsepsiya
- Epistema

600 Anlayışlar, qanunlar, nəzəriyyələr hansı sahənin məhsuludur

- fəlsəfənin
- elmin
- hüququn
- riyaziyyatın
- tarixin

601 Elmdə problemliliyin mütləqləşdirilməsinə nə deyilir

- stiyentizm
- problematizm
- ziddiyyətlik
- rasionalizm
- pragmatizm

602 Empirik biliklərin həddindən artıq şişirdilməsinə nə deyilir

- postpozitivizm
- pozitivizm
- antistiyentizm
- stiyentizm
- pragmatizm

603 Müasir cəmiyyətin məhsuldar qüvvələrinə daxildir

- sinfi münasibətlər
- elmi biliklə
- kredit təşkilatları
- bölgü münasibətləri
- istehlak münasibətləri

604 Hansı dövrdə elm ictimai həyatın bütün sahələrinin inkişafını müəyyənləşdirən amilə çevrilir

- orta əsrlərdə
- postsənaye cəmiyyətində
- XYII əsrin ilk elmi inqilabı zamanı
- aqrar cəmiyyətdə
- böyük coğrafi kəşflər dövründə

605 Elmi bilikləri ən yüksək mədəni dəyər hesab edir

- neopozitivizm
- stiyentizm
- antistiyentizm
- volyuntarizm
- nihilizm

606 Müasir elmi və texnoloji tərəqqinin xüsusiyyətini göstərin

- sadalananlardan heç biri
- elmi nəzəriyyənin əsasında yeni texnologiyaların inkişafı
- kütləvi maşın istehsalı
- sənayenin avtomatlaşdırılması
- elektrik enerjisindən geniş istifadə

607 Elmi biliklərin fərqləndirici xüsusiyyətlərindən birini göstərin

- mütləqliyi
- yoxlanıla bilməsi
- həqiqətəbənzərlik
- subyektivlik
- davamlılığı

608 Elmi biliyin öyrənilən obyektin qanunları və mahiyyəti haqqında tam təsəvvürlər verən təşkili formasını göstərin

- problem
- nəzəriyyə
- fərziyyə
- ümumiləşdirmə
- fakt

609 Elmi nəzəriyyənin elementini göstərin

- abstraksiya
- fundamental anlayışlar və prinsiplər
- maddi obyektlərin təsviri
- ayrı-ayrı faktlar
- eksperiment

610 Elmin müəyyən inkişaf mərhələsində elmi tədqiqatın modeli kimi çıxış edən elmi nəzəriyyəni göstərin

- nəzəriyyə
- paradiqma
- təlim
- ideologiya
- doktrina

611 Bu təlimin tərəfdarlarına görə, elmi-texniki tərəqqi etik nigilizmin artmasına səbəb olur

- pozitivizm
- antistiyentizm
- freydizm
- stiyentizm
- liberalizm

612 Roma klubu birliyi öz sıralarında kimləri birləşdirir

- Roma filosoflarını
- müasir dövrün qlobal problemlərini araşdıran alimləri
- antik incəsənət sevrələri
- Roma politoloqlarını
- Roma futbol azarkeşlərini

613 968-ci ildə müasir dövrün ən kəskin problemlərini təhlili üçün yaradılmış beynəlxalq ictimai təşkilat necə adlanır

- Fransa klubu
- Roma klubu
- Bilderberq klubu
- London klubu
- Парис клубу

614 Bəşəriyyətin iqtisadi inteqrasiyası, ölkə və regionların bir-birindən asılılığının artması necə adlanır

- beynəlmiləşmə
- qloballaşma
- regionallşama
- informasiyalaşma
- ideolojişmə

615 Dünya birliyi qarşısında duran kəskin kompleks problemlər necə adlanır

- beynəlmiləl
- qlobal
- beynəlxalq
- qitə
- regional

616 İqtisadi sferada qloballaşma prosesi nə ilə səciyyələnir

- kapital axınının artması ilə
- iqtisadi proseslərin milli dövlətlərin çərçivələrindən kənara çıxması ilə
- sosial yönümlü iqtisadiyyatın formalaşması ilə
- dövlətlərin iqtisadi müstəqilliyinin artması ilə
- dövlətlərin qarşılıqlı faydalı iqtisadi əməkdaşlığı ilə

617 Risk cəmiyyəti konsepsiyasının müəllifi kimdir

- FNuşeler
- Ubek
- SHantinqton
- HŞumann
- HMartin

618 Qloballaşmanı mültimədəni cəmiyyət dövrü kimi səciyyələndirən tədqiqatçı kim olmuşdur

- FNuşeler
- Shantinqton
- UBek

- HŞumann
- OLafonten

619 S.Hantinqtona görə, qloballaşma

- qlobal problemlərin kəskinləşməsi dövrüdür
- dünyanın nisbətən kiçik sistemlərin – mədəni –etniki sivilizasiyaların münaqişə arenasına çevrilməsi prosesidir
- qlobal iqtisadi artım dövrüdür
- ənənəvi siyasi qaydaların dağılması dövrüdür
- mədəniyyət və ənənələrin dağılmasıdır

620 Antiqlobalizm hərəkatının məqsədi nədir

- miqrasiyaların qarşısını almaq
- varlı ölkələrdə cəmləşmiş maddi vəsait və ehtiyatları yenidən bölüşdürərək ədaləti bərpa etmək
- yeni informasiya texnologiyalarını inkişaf etdirmək
- demoqrafik problemləri həll etmək
- cinayətkarlıqla mübarizə aparmaq

621 BMT-nin 99-cü ildə Rio-de-Janeyroda çağırılmış konfransında hansı sənəd imzalanmışdır

- “Artımın hədləri”
- «Davamlı inkişaf konsepsiyası”
- “Bizim gələcəyimiz”
- “Ədalət naminə səfərbərlik”
- “Planetin dostları”

622 S.Hantinqtona görə, qloballaşma nəticəsində dünya neçə mədəni-etniki sivilizasiyanın münaqişə səhnəsinə çevriləcəkdir

- 15
- 8
- 5
- 4
- 10

623 Elmi təhlil istiqaməti kimi bəşəriyyətin gələcəyi fəlsəfənin hansı cərəyanının məzmununu təşkil edir

- qlobalistikanın
- futurologiyanın
- ontologiyasının
- qnoseologiyasının
- aksiologiyasının

624 Bəşəriyyətin qlobal problemləri hansı əsərdə nəzərdən keçirilmişdir

- “Bizim gələcəyimiz”
- «İnkişafın hədləri»
- «Qanunların ruhu haqqında»
- «Elmi inqilabların strukturu»
- “Ruhun fenomenologiyası”

625 Ekologiya termini ilk dəfə 866-cı ildə kim tərəfindən işlədilmişdir

- EPestel
- Ernst Hekkel
- APeççi
- DMedouz
- MMesarovic

626 Qlobal proqnozlaşdırmanın banisi kim olmuşdur

- DMedouz
- Jforrester
- MMesarovic
- EPestel
- APeççi

627 Mədəniyyət

- Bunların heç biri deyil
- Fərdi maraqlarla sosial tam arasında harmoniya yaratmaq vasitəsidir
- Fərdiyyətçilik deməkdir
- İnkişaf ideyasıdır
- Siyasi idarəetmə formasıdır

628 Mədəniyyət anlayışının bağlı olduğu kultura sözü

- Ərəb mənşəlidir
- Latın mənşəlidir
- İngilis mənşəlidir
- Rus mənşəlidir
- Yunan mənşəlidir

629 Siseronun fikrincə mədəniyyət

- Bunların heç biri deyil
- İnsan aqlını tərbiyə edib yetişdirməkdir
- Torpağı şumlamaq sənətdir
- Bədənə qulluq etmək sənətdir
- Dövlət başçısı yetişdirmək sənətdir

630 Qədim yunanlar mədəniyyətin ali məqsədini

- Alim yetişdirməkdə
- Ideal vətəndaş yetişdirməkdə görürdülər
- Yüksək peşəkarlığa malik sənətkar yetişdirməkdə
- Allahlara hörmət hissi tərbiyə etməkdə
- Ticarəti və sənəti inkişaf etdirməkdə

631 Din mədəniyyətin əsas məqsədini

- Gözəlliyi qiymətləndirmək bacarığı tərbiyə etməkdə görür
- Ruhun xilasına inam və etiqad hissi tərbiyə etməkdə

- Kamil insan tərbiyə etməkdə
- Elmlə insan yetişdirməkdə
- Maddi və mənəvi tələbatlar arasında harmoniya yaratmaqda

632 Hərtərəfli inkişaf etmiş insan yetişdirməyi hansı dövr mədəniyyətin əsas vəzifəsi hesab edirdi

- Orta əsrlər
- İntibah dövrü
- İndustrializm dövrü
- Postindustrializm
- Antik dövr

633 İndustrial cəmiyyət mədəniyyətin başlıca funksiyasını nədə görürdü

- Humanizm ideyalarını yaymaqda?
- Effektiv metoda malik ambisiyalı şəxsiyyət yetişdirməkdə
- Harmonik inkişaf edən insan yetişdirməkdə
- Mömin insan tərbiyə etməkdə
- Məntiqi tərəkürü inkişaf etdirməkdə

634 Sivilizasiya termini ilk dəfə olaraq

- Alman klassik fəlsəfəsində
- Fransız maarifçilərinin əsərlərində təşəkkül tapmışdır
- Qədim yunanlarda
- Qədim romalılarda
- Empirizmin nümayəndələrinin əsərlərində

635 Sivilizasiyanı tərəkqinin son məqsədi hesab edirdi

- İKant
- Fransız maarifçiləri
- Aristotel
- Siseron
- İngilis materialistləri

636 Sivilizasiya ilk dəfə olaraq öz konkret-tarixi təcəssümünü

- Qədim Hindistanda
- İndustrial cəmiyyətdə tapdı
- Qədim Yunanıstanda
- Feodalizmdə
- Ərəb xilafətində

637 Aşağıdakılardan hansı sivilizasiya üçün səciyyəvidir

- Bunlardan heç biri
- Fərdiyyətçilik prinsipi
- Kollektivçilik prinsipi
- Humanizm prinsipi
- İrrasionalizm

638 Sivilizasiya nəyin yetirməsidir

- Bunların heç birinin
- Eqosentrik maraqların
- Antroposentrik dəyərlərin
- Dini dəyərlərin
- Varlığa estetik münasibətin

639 A.Toynbinin fikrincə, sivilizasiyanın yaranması üçün mühitə qarşı cavab reaksiyası necə olmalıdır

- Dalğavari olmalıdır
- Özündə inersiya qüvvəsi daşmalıdır
- Mülayim olmalıdır
- Zəif olmalıdır
- Birdəfəlik və kəskin olmalıdır

640 İctimai inkişafın təhlilinə formasion yanaşmanın tərəfdarı kim olmuşdur

- N.Danilevski
- K.Marks
- Toynbi
- P.Sorokin
- O.Şpenqler

641 Hansı yanaşmaya görə bəşəriyyətin vahid tarixi yoxdur, yalnız lokal sivilizasiyalar mövcuddur

- Sosioloji yanaşma
- Sivilizasiya yanaşma
- Formasion yanaşma
- Kulturoloji yanaşma
- Marksizm

642 Şpenqler sivilizasiyanı necə səciyyələndirir

- Sivilizasiya mədəni ənənə və adətləridir
- Sivilizasiya mədəniyyətin inkişafında son mərhələdir
- Sivilizasiya mədəniyyətin çiçəklənmə dövrüdür
- Sivilizasiya mədəniyyətin yaranma dövrüdür
- Sivilizasiya mədəniyyətin sinonimidir

643 İctimai inkişafa formasion yanaşmanın əsası üçün meyar

- hakim dəyərlər, norma və qaydalardır
- maddi nemətlərin istehsal üsuludur
- Bazar münasibətləridir
- Mədəniyyətin tipidir
- Məhsuldar qüvvələrin inkişaf səviyyəsidir

644 N.Danilevskinin mədəni-tarixi tipi nə deməkdir

- Cəmiyyətin mədəniyyətin parçalanması ilə müşayiət edən inkişaf mərhələsidir
- Təsərrüfat, siyasi, dini mədəni elementlərə əsaslanan və müəyyən inkişaf mərhələsini yaşayan mədəniyyətdir

- Mədəniyyətin spesifikliyini şərtləndirən mənəvi dəyərlər sistemidir
- İnsanların təbiətlə şərtlənən davranış qaydaları və normalarıdır
- İnsanların dinlə şərtlənən norma və davranış qaydalarıdır

645 Tarixi determinizm prinsipini seçin

- İctimai hadisələrin ancaq azadlıqla əlaqələndirilməsi
- İctimai hadisələrin ancaq zərurət prinsipindən asılı olması
- İctimai hadisələrin ardıcılıqla bir-birini şərtləndirməsi
- İctimai hadisələrin bir-birini inkar etməsi
- İctimai hadisələrin bir- biri ilə eyniləşdirilməsi

646 Mədəniyyətin fəlsəfi anlayışı hansıdır

- İnsanın təbiətlə şərtlənən davranış qayda və normaları
- İnsan tərəfindən öz inkişafı üçün yaradılmış maddi və mənəvi dəyərlər məcmusu
- İctimai münasibətlər məcmusu
- "Birinci təbiət"
- Obyekti hakimiyyət olan siyasi münasibətlərin məcmusu

647 Tarixi prosesə formasion yanaşma nəyi iddia edir

- Tarixi proses dalğavari xarakter daşıyır
- Tarixi proses vahid olub ardıcıl olaraq bir sıra mərhələlərdən keçir
- Tarixi proses dövrü səciyyə daşıyır
- Müxtəlif sivilizasiyaları bir-biri ilə müqayisə etmək olmaz
- Tarixin ümumi mənası hər bir xalqın öz taleyini özünün müəyyənləşdirilməsindədir

648 Hansı bənddə mədəniyyətin formaları yanlış göstərilmişdir

- ədəbiyyat, rəssamlıq, maldarlıq
- Təbiət, qalaktika, yer kürəsi
- Təhsil, din, incəsənət
- Incəsənət, fəlsəfə, əkinçilik
- əkinçilik, sənaye, qusçuluq

649 İnsana münasibətdə mədəniyyət

- bunların hamısıdır
- insanın inkişaf ölçüsüdür
- insan fəaliyyətinin məhsuludur
- yalnız insana xas olan keyfiyyətdir
- insanın mövcudluq məkanıdır

650 Hərtərəfli inkişaf etmiş harmonik insan yetişdirmək

- Bunlardan hər birinin əsas vəzifəsi idi
- İntibah mədəniyyətinin
- Orta əsrlər mədəniyyətinin
- Industrial cəmiyyətin
- Qədim yunan mədəniyyətinin

651 Mədəniyyətin son hədəfi insanın

- sosial normaların mənimsənilməsi
- mənəvi zənginləşməsidir
- maddi rifahın yüksəlməsi
- texniki gücünün artması
- nəzəri biliklərinin dərinləşməsi

652 Mədəniyyətin sivilizasiyadan fərqi onun

- Bunların hamısıdır
- insanın daxili aləminə istiqamətlənməsi
- iqtisadi tərəqqini hədəf götürməsi
- Texnikanın inkişafına yol açması
- Fəaliyyətçilik prinsiplərini rəhbər tutması

653 Mədəniyyətdə ənənələr

- inqilabi dəyişikliklər tələb edir
- onun fasiləsizliyini təmin edir
- tərəqqini şərtləndirən amildir
- yeniliklərin mənimsənilməsinə yol açır
- mühafizəkarlığın əleyhinədir

654 Varislik əlaqələrini yaradan

- bunların heç biridir
- ənənələr,tərbiyə və təhsil sistemidir
- maddi istehsaldır
- iqtisadi tərəqqidir
- siyasi təsisatlardır

655 Mədəniyyətdə varislik

- bunlardan heç biri deyildir
- sosial məzmun daşıyır
- bioloji xarakter daşıyır
- üzvi aləmin qanunlarına tabedir
- irsiyyətdən irəli gəlir

656 Mədəniyyətin fasiləsizliyi

- sosial tərəqqiyə istinad edir
- varislik əlaqələri ilə şərtlənir
- irsiyyətlə bağlıdır
- yaşayış uğrunda mübarizə ilə şərtlənir
- elmi tərəqqisindən irəli gəlir

657 Mədəniyyətdə novatorluq

- ideoloji funksiya yerinə yetirir
- mədəniyyətin fasiləsizliyini təmin edir

- mühafizəkarlığa gətirib çıxarır
- elmin inkişafından asılıdır
- mədəniyyətin inkişafını şərtləndirir

658 Biliyin ilkin səviyyəsini göstərin

- praktiki bilik
- empirik bilik
- mücərrəd bilik
- nəzəri bilik
- aprior bilik

659 Ekologiya elmi nəyi öyrənir

- ərzaq problemlərini
- müəyyən ərazidə yaşayan heyvanlar və bitkilərin əlaqəsi, onların bir-birinə və yaşadıkları mühitə münasibətlərini
- atmosferin vəziyyətini
- dünya okeanının vəziyyətini
- müasir dövrün demoqrafik problemlərini

660 Aşağıdakılardan hansı müharibənin klassik tərifinə uyğundur

- Müharibə bir dövlətin digər dövlətə hücum etməsidir
- Müharibə dövlətlər, siniflər, xalqlar, millətlər arasında mütəşəkkil silahlı mübarizədir, həmin qüvvələr arasındakı əlaqələr və münasibətləri ifadə edən siyasətin zorla həyata keçirilməsidir
- Müharibə bir çox nəsillərin böyük zəhmətlərinin nəticələrinin məhv edilməsidir
- Müharibə dövlətlər arasında münasibətdir
- Müharibə ərazi uğrunda mübarizədir

661 Qloballaşmanı solumun sistemli transformasiyası kimi səciyyələndirən tədqiqatçılar diqqəti onun hansı aspekti üzərində cəmləşdirirlər

- ekoloji
- siyasi
- iqtisadi
- mədəni
- psixoloji

662 Qloballaşma prosesləri hansı sahədə daha sürətlə cərəyan edir

- insanların şüurunda
- iqtisadiyyatda
- siyasətdə
- mədəniyyətdə
- sosial sahədə

663 Fəlsəfə qloballaşmanı hansı aspektdə nəzərdən keçirir

- psixoloji aspektdə
- sosial reallığa, eləcə də insanlara gələcək təsiri aspektində
- geosiyasi aspektdə

- ekoloji aspektdə
- iqtisadi aspektdə

664 Ekoloji təhlükənin mahiyyəti nədədir

- parnik effektinin artmasında
- sadalananların hamısında
- torpağın məhsuldarlığının azalmasında
- insanın fəaliyyəti nəticəsində flora və faunanın məhv olmasında
- təbii suların çirkləndirilməsində

665 Qloballaşmanın mənfi tərəflərini tədqiqatçılar nə ilə əlaqələndirirlər

- mənəviyyatın tənəzzülü ilə
- ABŞ-n bütün dünyaya zorla qəbul etdirdiyi qloballaşma modeli ilə
- ekoloji problemlərin kəskinləşməsi ilə
- demoqrafik problemlərin kəskinləşməsi ilə
- müharibə təhlükəsinin artması ilə

666 Elmdə qlobalistika termini nə vaxt yarandı

- XXI əsrdə
- XX əsrin 60-70-ci illərin sərhədində
- XIX əsrin sonunda
- XX əsrin 0-cı illərdə
- XX əsrin 0-cı illərdə

667 Mənbə müəzərə mətni, İqtisadi qloballaşmanın tərəfdarları hər il harada görüşürlər

- Ümumdünya Nyu-York Forumunda
- Ümumdünya Davos Forumunda
- Ümumdünya Moskva Forumunda
- Ümumdünya Roma Forumunda
- Ümumdünya Kiyev Forumunda

668 Qlobal orta sinfin tərkibinə kimlər daxildir

- hüquqşünaslar, fəhlələr, alimlər
- biznesmenlər, proqramçılar, menecerlər
- müəllimlər, həkimlər, hüquqşünaslar
- fəhlələr, qulluqçular, miqrantlar
- müəllimlər, həkimlər, miqrantlar

669 Müəyyən ərazidə yaşayan heyvanlar və bitkilərin əlaqəsi, onların bir-birinə və yaşadıkları mühitə münasibətlərini öyrənən elm necə adlanır

- Biologiya
- Ekologiya
- Etnoqrafiya
- Etika
- Ekonometrika

670 İnkişafın hədləri əsərində hansı problemlər nəzərdən keçirilmişdir

- elmi problemlər
- bəşəriyyətin qlobal problemləri
- ekoloji problemlər
- iqtisadi problemlər
- siyasi problemlər

671 Fəlsəfi cərəyan kimi futurologiya nəyi öyrənir

- ailənin gələcəyini
- bəşəriyyətin gələcəyini
- elmin gələcəyini
- iqtisadiyyatın gələcəyini
- siyasətin gələcəyini

672 Qlobal problemlər hansı problemlərdir

- beynəlxalq terrorçuluqla mübarizə problemləridir?
- bəşəriyyətin mövcudluğuna təhlükə yaradan problemlərdir
- həlli tapılmayan problemlərdir
- yalnız inkişaf etməkdə olan və eləcə də keçmiş sosialist ölkələrinə xas olan problemlərdir
- ekoloji problemlərdir

673 Müasir dünyada müharibə və sülh, demoqrafik və ekoloji problemlər adlanır

- ümumbəşəri problemlər
- qlobal problemlər
- lokal problemlər
- milli problemlər
- siyasi problemlər

674 İnsanı əhatə edən rəngarəng aləm necə adlanır

- stratosfer
- təbiət
- litosfer
- biosfer
- kosmos

675 Fəlsəfə tarixində təbiətlə insanı vahid bir tam kimi götürən dövr hansı olmuşdur

- postmodern
- antik
- kapitalizm
- orta əsrlər
- modern

676 Təbiətin cəmiyyətin həyat sferasına daxil edilmiş hissəsi necə adlanır

- istehsal
- coğrafi mühit

- təbii mühit
- maddi mühit
- iqtisadi

677 Ekologiya terminini ilk dəfə istifadə edən alman biologu kimdir

- Engels
- Hekkel
- Hegel
- Vernadski
- Darwin

678 Canlı orqanizmlərin ətraf mühitlə qarşılıqlı təsirlərini öyrənən elm hansıdır

- geologiya
- ekologiya
- sosial ekologiya
- biologiya
- biokimya

679 Postindustrializm konsepsiyasında cəmiyyətin hansı sferası üstünlük təşkil edir

- ekologiya
- servis
- elm
- maddi istehsal
- siyasi sfera

680 Postindustrial cəmiyyətin inkişafının əsasında duran əsas sosial amil hansıdır

- ekologiya
- informasiya
- xidmətlər
- maddi istehsal
- siyasət

681 İnformasiya hansı cəmiyyətin inkişafının əsasında durur

- sadalananlardan heç birinin
- postindustrializmin
- industrializmin
- feodal cəmiyyətin
- quldarlıq cəmiyyətinin

682 Ekologiya nəyi öyrənir

- bunlardan heç birini
- Müəyyən ərazidə yaşayan heyvan və bitkilərin əlaqəsini
- ətraf mühitin çirklənmə dərəcəsini
- istehsal tullantılarının ətraf mühitə təsiri
- atmosferin vəziyyətini

683 Qloballaşmanı sosial reallığa, eləcə də insanlara gələcək təsiri aspektində öyrənən elm hansıdır

- əxlaq
- fəlsəfə
- iqtisadiyyat
- sosiologiya
- hüquq

684 Davamlı inkişaf konsepsiyası adlı sənəd nə vaxt imzalanmışdır

- 2003-ci ildə
- 1999-ci ildə
- 1990-cı ildə
- 2000-ci ildə
- 2001-cu ildə

685 UBek hansı konsepsiyasının müəllifi olmuşdur

- Kapitalizm cəmiyyəti
- Risk cəmiyyəti
- istehlak cəmiyyəti
- İnformasiya cəmiyyəti
- texnotron cəmiyyət

686 Roma klubu nədir

- Fəlsəfi cərəyan
- müasir dövrün ən kəskin problemlərinin təhlili üçün yaradılmış beynəlxalq ictimai təşkilat
- Roma fəlsəfəsini öyrənən cəmiyyət
- Roma futbol komandası
- Platonun akademiyası

687 Roma klubu nə vaxt yaradılmışdır

- 2008-ci ildə
- 1968-ci ildə
- 1978-ci ildə
- 1988-ci ildə
- 1998-ci ildə

688 S.Hantinqton qloballaşmanı necə səciyyələndirirdi

- qlobal iqtisadi artım dövrü kimi
- mültimədəni cəmiyyət dövrü kimi
- ənənəvi siyasi qaydaların dağılması dövrü kimi
- mədəniyyət və ənənələrin dağılması kimi
- qlobal problemlərin kəskinləşməsi kimi

689 Qloballaşma nəticəsində dünyanın 8 mədəni-etniki sivilizasiyanın münəqişə səhnəsinə çevriləcəyini kim söyləmişdi

- E.Pestel

- Hantinqton
- A.Peççei
- D.Medouz
- M.Mesarovic

690 J.Forrester nəyin banisi olmuşdur

- Qlobal fəlakətlərin
- qlobal proqnozlaşdırmanın
- qlobal istiləşmənin
- qlobal böhranın
- qlobal problemlərin

691 Ümumdünya Davos Forumunda hər il kimlər toplaşır

- Bunlardan heç biri
- İqtisadi qloballaşmanın tərəfdarları
- İqtisadi qloballaşmanın əleyhdarları
- Siyasi qloballaşmanın tərəfdarları
- Mədəni qloballaşmanın tərəfdarları

692 Artımın hədləri nəzəriyyəsinin müəlliflərini göstərin

- DBell, UBek
- D. Forrester, Dmedouz
- D.Bell, EToffler
- İKant, TParsons
- EToffer, UBek

693 Ekologiya terminini ilk dəfə istifadə edən alimi göstərin

- Engels
- Hekkel
- Marks
- Huk
- Habermas

694 Canlı orqanizmlərin ətraf mühitlə qarşılıqlı təsirlərini öyrənən elm hansıdır

- psixologiya
- ekologiya
- sosiologiya
- biologiya
- biokimya

695 Postindustrial cəmiyyətin inkişafının əsasında duran əsas amili göstərin

- dövlət
- informasiya
- əxlaq
- mədəniyyət
- siyasət

696 İnformasiya hansı cəmiyyətin inkişafının əsasında durur

- sadalananlardan heç birinin
- postindustrializmin
- ənənəvi cəmiyyətin
- antik cəmiyyətin
- sinfi cəmiyyətin

697 Qloballaşmanı sosial reallığa, eləcə də insanlara gələcək təsiri aspektində öyrənən elm hansıdır

- etnoqrafiya
- fəlsəfə
- antropologiya
- mədəni antropologiya
- etnologiya

698 İnkişafın hədləri əsərində hansı problemlər nəzərdən keçirilmişdir

- mədəni
- qlobal
- ekzistensial
- ekoloji
- əxlaqi

699 Davamlı inkişaf konsepsiyası adlı sənəd harada imzalanmışdır

- Londonda
- Rio-de-Janeyroda
- Parisdə
- Bermdə
- Romada

700 UBek hansı konsepsiyasının müəllifi olmuşdur

- Kütləvi cəmiyyət
- bilik cəmiyyəti
- İnformasiya cəmiyyəti
- istehlak cəmiyyəti
- Risk cəmiyyəti